

Brussel, 14 november 2019
(OR. en)

14047/19

Interinstitutioneel dossier:
2017/0237(COD)

TRANS 530

VERSLAG

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers / de Raad
nr. vorig doc.:	13848/19
nr. Comdoc.:	ST 12442/17 + ADD 1
Betreft:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten en plichten van treinreizigers – Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

1. De Commissie heeft bovengenoemd voorstel op 27 september 2017 aan het Europees Parlement en de Raad voorgelegd. Het voorstel is ingediend als een herschikking.
2. De belangrijkste redenen voor de Commissie om een herziening voor te stellen, zijn de gesignaleerde problemen in verband met situaties van overmacht, het gebruik van vrijstellingen, de rechten van personen met een handicap en van personen met beperkte mobiliteit, alsmede zogeheten "rechtstreeksvervoersbewijzen".

II. BESPREKINGEN IN ANDERE INSTELLINGEN

3. Het Europees Parlement heeft in zijn 8e zittingsperiode de Commissie vervoer en toerisme (TRAN) aangewezen als bevoegde commissie voor dit voorstel en de heer Bogusław Liberadzki (SD, PL) als rapporteur.
4. Het Parlement heeft op 15 november 2018 zijn standpunt in eerste lezing vastgesteld.
5. De heer Liberadzki is ook voor de 9e zittingsperiode als rapporteur voor dit dossier aangesteld.
6. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 18 januari 2018 tijdens de 531e zitting advies uitgebracht over het voorstel. Het Europees Comité van de Regio's heeft besloten geen advies uit te brengen.
7. De Duitse Bondsraad, het Spaanse parlement, de Senaat van de Republiek Italië, de Roemeense Senaat en het Portugese parlement hebben adviezen aangenomen over de toepassingen van het subsidiariteit- en het proportionaliteitsbeginsel.

III. BESPREKINGEN IN DE RAAD

8. De behandeling van het voorstel in de Groep landtransport is op 29 september 2017 van start gegaan met een algemene presentatie van het voorstel. De effectbeoordeling werd geanalyseerd op 5 oktober 2017.
9. De Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie (Vervoer) werd op 5 december 2017 in kennis gesteld van de voorlopige stand van zaken van de eerste bespreking (doc. 14637/17). Het eerste voortgangsverslag is aan de Raad voorgelegd op 7 juni 2018 (doc. 8721/18), het tweede op 3 december 2018 (doc. 14277/18) en het derde op 6 juni 2019 (doc. 9333/19).

IV. OPENSTAANDE PUNTEN

10. De Groep landtransport heeft een aantal kwesties met betrekking tot het Commissievoorstel behandeld en compromissen voor deze kwesties uitgewerkt. Naar het oordeel van het voorzitterschap vormt het huidige compromis een evenwichtige en coherente oplossing voor al die kwesties.
11. De overwegingen zijn niet systematisch geanalyseerd op elkaar afgestemd; het is aan de groep dit te doen eenmaal er overeenstemming over de algemene oriëntatie is bereikt.

V. CONCLUSIE

12. Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt verzocht het compromis goed te keuren en het, in de versie in bijlage dezes, met het oog op vaststelling van een algemene oriëntatie voor te leggen aan de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie (Vervoer) op 2 december 2019.
13. De Raad wordt verzocht overeenstemming over een algemene oriëntatie te bereiken. Voorts wordt de Raad verzocht de Groep landtransport te verzoeken de besprekingen af te ronden door de niet in de algemene oriëntatie opgenomen overwegingen af te stemmen overeenkomstig de artikelen en bijlagen van de overeengekomen tekst.

Voorstel voor een
VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
betreffende de rechten en plichten van treinreizigers
(herschikking)
(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 91, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

[overwegingen niet weergegeven]

¹ PB C van , blz. .

² PB C van , blz. .

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Onderwerp

Bij deze verordening worden voorschriften voor het spoorvervoer ingesteld met betrekking tot het volgende:

- a) non-discriminatie tussen reizigers met betrekking tot vervoersvoorwaarden;
- b) de aansprakelijkheid en de verzekeringsverplichtingen van spoorwegondernemingen voor reizigers en hun bagage;
- c) rechten van reizigers in het geval van een ongeval dat voortvloeit uit het gebruik van spoorweginfrastructuur en dat overlijden of letsel of verlies of beschadiging van bagage tot gevolg heeft;
- d) rechten van reizigers in het geval annulering of vertraging;
- e) informatie die minimaal aan reizigers moet worden verstrekt;
- f) niet-discriminatie van, en [...] bijstand aan personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit;
- g) de definitie van en het toezicht op dienstkwaliteitsnormen en de beheersing van risico's voor de persoonlijke veiligheid van de reizigers;
- h) de behandeling van klachten;
- i) algemene voorschriften inzake handhaving.

Artikel 2

Toepassingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing op binnenlandse en internationale treinreizen en -diensten in de hele Unie die worden uitgevoerd door een of meer spoorwegondernemingen waaraan overeenkomstig Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad een vergunning is verleend³.

1 bis. De lidstaten kunnen diensten die uitsluitend met het oog op de instandhouding van het historisch erfgoed of vanuit toeristisch oogpunt worden geëxploiteerd, vrijstellen van het toepassingsgebied van deze verordening, met uitzondering van artikel 11 en artikel 12.

1 ter. Vrijstellingen die overeenkomstig artikel 2, lid 4 en lid 6, van Verordening (EG) nr. 1371/2007 zijn verleend vóór [PB: voeg datum van inwerkingtreding toe] blijven geldig tot de datum waarop ze aflopen. Vrijstellingen die overeenkomstig artikel 2, lid 5, van Verordening (EG) nr. 1371/2007 zijn verleend vóór [PB: voeg datum van inwerkingtreding toe] blijven geldig tot [PB: voeg datum van toepassing toe].

1 quater. Wanneer een lidstaat op grond van artikel 2, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1371/2007 een vrijstelling heeft verleend voor zijn binnenlandse diensten voor reizigersvervoer per spoor, kan hij die vrijstelling tot twee keer verlengen voor een periode van ten hoogste vijf jaar bij beide gelegenheden.

2. Met inachtneming van lid 4 mogen lidstaten de volgende diensten vrijstellen van de toepassing van deze verordening:
 - a) stads-, voorstads- en regionale diensten voor reizigersvervoer per spoor [...], **met inbegrip van** grensoverschrijdende diensten in de Unie;
 - b) internationale diensten voor reizigersvervoer per spoor waarvan een aanzienlijk gedeelte, met inbegrip van minstens één geplande stop in een station, wordt geëxploiteerd buiten de Unie [...].

³ PB L 343 van 14.12.2012, blz. 32.

3. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de op grond van de **leden 1 bis, 1 quater** en [...] 2[...] toegekende vrijstellingen.
4. [...] **Voor** diensten die zijn vrijgesteld overeenkomstig **lid 1 quater** [...], **zijn de artikelen 5, 10, 11 en 12 en hoofdstuk V en artikel 27 en artikel 28 van toepassing. Voor diensten die zijn vrijgesteld overeenkomstig lid 2, punt a), zijn artikel 5, artikel 10, leden 2, 4 en 5, artikel 11, artikel 12, artikel 20, lid 1, en artikelen 21, 27 en 28 van toepassing.**

Artikel 3

Definities

Voor de toepassing van deze verordening zijn de volgende definities van toepassing:

- 1) "spoorwegonderneming": een spoorwegonderneming als omschreven in artikel 3, punt 1), van Richtlijn 2012/34/EU;
- 2) "infrastructuurbeheerder": een infrastructuurbeheerder als omschreven in artikel 3, **punt 2)**, van Richtlijn 2012/34/EU;
- 3) "stationsbeheerder": een organisatorische entiteit in een lidstaat die verantwoordelijk is gemaakt voor het beheer van [...] **een of meer** spoorwegstations; deze functie kan worden uitgeoefend door de infrastructuurbeheerder⁴;
- 4) "touroperator": een organisator of doorverkoper anders dan een spoorwegonderneming, in de zin van [...] **artikel 3**, punten 8) en 9), van Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad⁵;

⁴ ***Nieuwe overweging toevoegen: Indien meerdere stationsbeheerders verantwoordelijk zijn voor één station, moeten de lidstaten kunnen bepalen welke de instantie belast is met de in deze verordening bedoelde verantwoordelijkheden.***

⁵ Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad (PB L 326 van 11.12.2015, blz. 1).

- 5) "verkoper van vervoersbewijzen": een doorverkoper van spoorvervoersdiensten, [...] **die vervoersbewijzen verkoopt op basis van een overeenkomst of een andere regeling tussen de doorverkoper en de [...] spoorwegonderneming [...];**
- 6) "vervoersovereenkomst": een overeenkomst voor **spoor**vervoer onder bezwarende titel of om niet tussen een spoorwegonderneming [...] en de reiziger voor de levering van een of meer vervoersdiensten;
- 7) "boeking": een papieren of elektronisch toelatingsbewijs dat recht geeft op vervoer onder voorafgaandelijk bevestigde op naam gestelde vervoersvoorwaarden;
- 8) "rechtstreeks vervoersbewijs": een vervoersbewijs of vervoersbewijzen [...] **als omschreven in artikel 3, punt 35), van Richtlijn 2012/34/EU;**
- 9) "dienst": een dienst voor reizigersvervoer per spoor die overeenkomstig een dienstregeling wordt geëxploiteerd tussen spoorwegstations [...]. **Dit betreft ook vervoersdiensten die worden aangeboden voor vervoer langs een andere route;**
- 10) "reis": het vervoer van reizigers tussen een station van vertrek en een station van aankomst [...];
- 11) "binnenlandse dienst voor reizigersvervoer per spoor": een dienst voor reizigersvervoer per spoor waarbij geen lidstaatgrens wordt overschreden;
- 11a) "stads- en voorstadsdienst voor reizigersvervoer per spoor": een dienst voor reizigersvervoer per spoor als omschreven in artikel 3, punt 6), van Richtlijn 2012/34/EU;**
- 11b) "regionale dienst voor reizigersvervoer per spoor": een dienst voor reizigersvervoer per spoor als omschreven in artikel 3, punt 7), van Richtlijn 2012/34/EU;**
- 12) "internationale dienst voor reizigersvervoer per spoor": een internationale dienst voor reizigersvervoer per spoor als omschreven in artikel 3, punt 5), van Richtlijn 2012/34/EU;

- 13) "vertraging": het tijdsverschil tussen het tijdstip waarop de reiziger volgens de openbaar gemaakte dienstregeling had moeten aankomen en het tijdstip van zijn werkelijke of verwachte aankomst op het [...] station van de **eindbestemming**;
- 14) "reispas" of "abonnement": een vervoersbewijs voor een onbeperkt aantal reizen, dat de rechtmatige houder toestaat met de trein te reizen op een bepaald traject of net gedurende een bepaalde periode;
- 15) "gemiste aansluiting": een situatie waarin een reiziger één of meer diensten mist in de loop van een **treinreis, verkocht als een rechtstreeks vervoersbewijs**, ten gevolge van een vertraging of annulering van een of meer voorgaande diensten, **of ten gevolge van het vertrek van een dienst vóór de geplande vertrektijd**;
- 16) "persoon met een handicap" en "persoon met beperkte mobiliteit": personen die een permanente of tijdelijke lichamelijke, mentale, intellectuele of sensorische stoornis hebben, die hen, samen met diverse belemmeringen, kan belemmeren op voet van gelijkheid met andere passagiers gebruik te maken van vervoer, of van wie de mobiliteit bij het gebruik van vervoer beperkt is ten gevolge van hun leeftijd;
- 17) [...]

18) [...]

19) [...]

20) **"station": plaats op een spoorlijn waar een reizigerstrein kan vertrekken, halt houden of de reis beëindigen.**

Hoofdstuk II

Vervoersovereenkomst, informatie en vervoersbewijzen

Artikel 4

Vervoersovereenkomst

Onverminderd het bepaalde in dit hoofdstuk zijn op de sluiting en de uitvoering van een vervoersovereenkomst en de verstrekking van informatie en vervoersbewijzen de titels II en III van bijlage I van toepassing.

Artikel 5

Non-discriminerende voorwaarden van vervoersovereenkomsten⁶

Onverminderd sociale tarieven, bieden spoorwegondernemingen, [...] verkopers van vervoersbewijzen **of touroperators** contractvoorwaarden en tarieven aan het grote publiek aan zonder rechtstreekse of onrechtstreekse discriminatie op basis van de nationaliteit [...] van de uiteindelijke klant, of de plaats van vestiging van de spoorwegonderneming, [...] verkoper van vervoersbewijzen of touroperator in de Unie.

⁶ *Een nieuwe overweging toevoegen:* De lidstaten moeten discriminatie op basis van de nationaliteit van de reiziger of de plaats van vestiging van de spoorwegonderneming, de verkoper van vervoersbewijzen of de touroperator in de Unie verbieden. Sociale tarieven mogen evenwel niet worden verboden, voor zover ze evenredig zijn en onafhankelijk zijn van de nationaliteit van de betrokken reiziger. Spoorwegondernemingen, verkopers van vervoersbewijzen en touroperators kunnen hun commerciële praktijken, met inbegrip van speciale aanbiedingen en promotie van bepaalde verkoopkanalen, vrij bepalen.

Artikel 6

Fietsen

1. Reizigers hebben het recht om **onder voorbehoud van de beperkingen in lid 3** fietsen⁷ aan boord van de trein te nemen, en in voorkomend geval [...] mag een redelijke vergoeding worden aangerekend. **In treinen waar een boeking verplicht is, zal een boeking kunnen worden gemaakt voor het vervoer van fietsen.**

Wanneer een reiziger een boeking voor een fiets heeft gemaakt en het vervoer van de fiets zonder gegronde reden wordt geweigerd, heeft de reiziger recht op vervoer langs een andere route of op terugbetaling overeenkomstig artikel 16, op vergoeding overeenkomstig artikel 17 en bijstand overeenkomstig artikel 18, lid 2.

- 1 bis. **Indien aangewezen plaatsen voor fietsen aan boord van de trein beschikbaar zijn, moeten de reizigers hun fiets op deze plaatsen kunnen stallen. Indien deze plaatsen niet beschikbaar zijn, [...] houden reizigers toezicht op hun fiets en leveren zij alle redelijke inspanningen om ervoor te zorgen dat andere reizigers, mobiliteitshulpmiddelen, bagage of spoorwegactiviteiten hier geen ongemak of schade door ondervinden.**

[...]

⁷ *Een nieuwe overweging toevoegen: (13 bis) De rechten en plichten met betrekking tot het vervoer van fietsen op treinen dienen van toepassing te zijn op fietsen die vóór en na de treinreis rijklaar zijn. Vervoer van fietsen in pakken of zakken valt, indien van toepassing, onder de bepalingen van deze verordening met betrekking tot de bagage.*

3. **Spoorwegondernemingen kunnen om veiligheids- of operationele redenen het recht om fietsen mee te nemen, beperken, met name via capaciteitsbeperkingen tijdens de spitsuren of ingeval het rollend materieel hiervoor niet geschikt is.**
Spoorwegondernemingen kunnen het vervoer van fietsen ook beperken op grond van het gewicht en de afmetingen ervan. Ze publiceren hun voorwaarden voor het vervoer van fietsen, met inbegrip van actuele informatie over de beschikbare capaciteit, door gebruik te maken van telematicatoepassingen als bedoeld in Verordening (EU) nr. 454/2011 van de Commissie op hun officiële websites.
4. **De lidstaten kunnen van spoorwegondernemingen verlangen dat ze plannen opstellen voor meer en beter vervoer van fietsen, en voor andere oplossingen ter bevordering van gecombineerd gebruik van trein en fiets, en dat ze deze plannen actueel houden.**

Artikel 7

Uitsluiting van verklaring van afstand en beperking

1. Verplichtingen jegens reizigers ingevolge deze verordening mogen niet worden beperkt of er mag geen afstand van worden gedaan door met name een afwijking of restrictieve clausule in de vervoersovereenkomst.
2. Spoorwegondernemingen mogen **vervoers**overeenkomstvoorwaarden aanbieden die voor de reiziger gunstiger zijn dan de in deze verordening neergelegde voorwaarden.

Artikel 8

Verplichting tot het verstrekken van informatie over de beëindiging van diensten

Spoorwegondernemingen of in voorkomend geval de bevoegde autoriteiten die voor een openbaredienstcontract voor een spoorwegdienst verantwoordelijk zijn, maken met passende middelen en vóór de inwerkingtreding ervan de besluiten bekend dat zij diensten permanent of tijdelijk stopzetten, zulks in een format dat toegankelijk is voor personen met een handicap, overeenkomstig de toegankelijkheidseisen die zijn vastgesteld in Richtlijn (EU) 2019/882⁸ en in de Verordeningen (EU) nr. 454/2011 en (EU) nr. 1300/2014 van de Commissie.

Artikel 9

Reisinformatie⁹

1. Spoorwegondernemingen en verkopers van vervoersbewijzen die namens een of meer spoorwegondernemingen vervoersovereenkomsten aanbieden, verstrekken de reiziger op verzoek ten minste de in bijlage II, deel I, vermelde informatie over de reizen waarvoor door de betrokken spoorwegonderneming een vervoersovereenkomst wordt aangeboden. [...].
2. Spoorwegondernemingen [...] verstrekken aan de reiziger tijdens de reis [...] ten minste de informatie bedoeld in bijlage II, deel II. **Indien een stationsbeheerder in een aansluitingsstation over deze informatie beschikt, verstrekt hij die ook aan de reizigers.**

⁸ Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PB L 151 van 7.6.2019, blz. 70).

⁹ **Een nieuwe overweging toevoegen: Verkopers van vervoersbewijzen kunnen substantieel in grootte verschillen - van micro- tot grote ondernemingen - en sommige van hen bieden hun diensten alleen on- of offline aan. De verplichting om reizigers reisinformatie te verstrekken, moet dus evenredig zijn met de capaciteit van de verkoper van het vervoersbewijs.**

3. De in lid 1 en lid 2 bedoelde informatie wordt verstrekt in het meest geschikte format, **waar mogelijk op basis van realtime-reisinformatie**, onder meer door gebruik te maken van [...] de **geschikte** communicatietechnologie. Er wordt met name voor gezorgd dat deze informatie toegankelijk is voor personen met een handicap, overeenkomstig de toegankelijkheidseisen van Richtlijn (EU) 2019/882 en de Verordeningen (EU) nr. 454/2011 en (EU) nr. 1300/2014 van de Commissie.
4. [...] Infrastructuurbeheerders [...] **verstrekken** [...] realtime-informatie over **het vertrek en de aankomst van** treinen [...] [...] op niet-discriminerende wijze en **zonder onnodige vertraging** aan spoorwegondernemingen en **stationsbeheerders**. **Op verzoek hebben verkopers van vervoersbewijzen toegang tot die realtime-informatie.**

Artikel 10

Beschikbaarheid van vervoersbewijzen [...] en boekingen

1. Spoorwegondernemingen en verkopers van vervoersbewijzen bieden vervoersbewijzen en, indien beschikbaar, rechtstreeksvervoersbewijzen **als bedoeld in artikel 10 bis**, en boekingen aan. [...].
2. Onverminderd lid 3 en lid 4 [...] **verkopen** spoorwegondernemingen [...], **direct of via verkopers van vervoersbewijzen of touroperators**, vervoersbewijzen aan reizigers via ten minste een van de volgende [...] verkoopwijzen:
 - a) loketten, **andere verkooppunten** of automaten;
 - b) telefoon, internet of enige andere op grote schaal beschikbare informatietechnologie;
 - c) in de treinen.

[...] **De bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 2, punt b), van Verordening (EG) nr. 1370/2007**, kunnen van spoorwegondernemingen verlangen dat zij vervoersbewijzen verstrekken voor diensten in het kader van openbaredienstcontracten via meer dan één [...] **verkoopwijze**.

3. [...]
4. Indien geen loket of automaat in het station van vertrek aanwezig is, worden de reizigers op het station geïnformeerd:
 - a) over de mogelijkheid en de te volgen procedures om een vervoersbewijs te kopen per telefoon, via internet of in de trein; en;
 - b) over het dichtstbijzijnde spoorwegstation of de meest nabije plaats waar loketten en/of automaten beschikbaar zijn.
5. Indien er in het station van vertrek geen loket, [...] **geen** toegankelijke automaat **en geen andere toegankelijke manier om vooraf een vervoersbewijs aan te kopen**, voorhanden is, mogen personen met een handicap [...] zonder extra kosten vervoersbewijzen aan boord van de trein kopen, **tenzij dit beperkt of onmogelijk is op grond van beveiligings- of fraudebestrijdingsbeleid of verplichte boeking van een treinreis [...]**. Indien er geen personeel aan boord van de trein is, deelt de spoorwegonderneming personen met een handicap mee of en waar er een vervoersbewijs moet worden aangekocht. De lidstaten kunnen verlangen dat personen met een handicap overeenkomstig hun nationale recht en praktijken als zodanig worden erkend.

De lidstaten kunnen het in de eerste alinea bedoelde recht uitbreiden tot alle passagiers. Kiezen lidstaten voor deze mogelijkheid, dan stellen zij de Commissie daarvan in kennis. Het Europees Spoorwegbureau publiceert de informatie over de uitvoering van de Verordeningen (EG) nrs. 1300/2014 en 454/2011 van de Commissie op zijn website.

6. [...]

Artikel 10 bis

Rechtstreeksvervoersbewijzen¹⁰

1. **Spoorwegondernemingen, verkopers van vervoersbewijzen en touroperators** doen alles wat **redelijkerwijs** [...] in hun vermogen ligt om rechtstreeksvervoersbewijzen aan te bieden voor **binnenlandse en internationale diensten voor reizigersvervoer per spoor**, [...], en met name voor diensten die door één enkele spoorwegonderneming worden geëxploiteerd. Spoorwegondernemingen werken samen met de doelstelling om rechtstreeksvervoersbewijzen zo ruim mogelijk aan te bieden voor zowel binnenlands als internationaal reizigersvervoer per spoor.
2. Voor reizen met een of meer aansluitingen wordt de reiziger vóór aankoop van een vervoersbewijs of vervoersbewijzen meegedeeld of dit rechtstreeksvervoersbewijzen zijn.

¹⁰ ***Nieuwe overweging toevoegen:*** Met een rechtstreeksvervoersbewijs kunnen reizigers naadloos van A naar B reizen en dus moeten er redelijke inspanningen worden geleverd om dit soort vervoersbewijzen aan te bieden voor binnenlandse, internationale, stads-, voorstads- en regionale verbindingen, met inbegrip van de bij deze verordening vrijgestelde spoorwegdiensten. Ingeval bij deze spoorwegdiensten voor doeleinden van schadevergoeding de omvang van de vertraging wordt berekend, moet het mogelijk zijn vertragingen uit te sluiten die zijn opgetreden tijdens delen van de reis die buiten de werking van deze verordening vallen.

3. Een vervoersbewijs dat of vervoersbewijzen die in één handelstransactie van een spoorwegonderneming zijn gekocht, vormen een rechtstreeksvervoersbewijs en de spoorwegonderneming is overeenkomstig de artikelen 16, 17 en 18 aansprakelijk indien de passagier een of meer verbindingen mist. Dit geldt niet indien op het vervoersbewijs of de vervoersbewijzen duidelijk vermeld wordt dat deze afzonderlijke vervoersovereenkomsten vormen en de passagier vóór de aankoop overeenkomstig lid 2 daarvan in kennis is gesteld.
4. Ingeval een vervoersbewijs of vervoersbewijzen in één handelstransactie zijn gekocht en de verkoper van vervoersbewijzen of de touroperator die het vervoersbewijs of vervoersbewijzen heeft verkocht deze op eigen initiatief heeft gecombineerd, dan is deze verplicht 50 % terug te betalen en te vergoeden ingeval de reiziger een of meer aansluitingen mist. Dit geldt niet indien op de vervoersbewijzen, op een ander document of elektronisch vermeld wordt dat de vervoersbewijzen afzonderlijke vervoersovereenkomsten vormen, op een wijze die de reiziger in staat stelt de informatie voor toekomstig gebruik te reproduceren, en de passagier vóór aankoop daarvan in kennis is gesteld.

Verkopers van vervoersbewijzen of touroperators zijn verantwoordelijk voor het afhandelen van verzoeken en mogelijke klachten van reizigers uit hoofde van dit lid. De in de eerste alinea bedoelde terugbetalingen en vergoedingen worden uitgevoerd binnen 30 dagen na ontvangst van het verzoek. Het bij dit lid verleende recht laat het toepasselijke nationale recht voor het toekennen van extra schadevergoeding aan reizigers onverlet.

5. De spoorwegonderneming, touroperator of verkoper van vervoersbewijzen die het vervoersbewijs of de vervoersbewijzen verkocht heeft, moet aantonen dat de in dit lid bedoelde informatie is verstrekt.

Hoofdstuk III

Aansprakelijkheid van spoorwegondernemingen voor reizigers en hun bagage

Artikel 11

Aansprakelijkheid voor reizigers en bagage

Behoudens het bepaalde in dit hoofdstuk en onverminderd verdergaande schadevergoeding krachtens het toepasselijk nationaal recht zijn op de aansprakelijkheid van spoorwegondernemingen voor reizigers en hun bagage de hoofdstukken I, III en IV van titel IV, alsmede de titels VI en VII van bijlage I van toepassing.

Artikel 12

Verzekering en aansprakelijkheidsdekking [...]

Een spoorwegonderneming is voldoende verzekerd **of beschikt over passende, marktconforme waarborgen om haar aansprakelijkheid te dekken**, overeenkomstig artikel 22 van Richtlijn 2012/34/EU [...].

Artikel 13

Voorschotten

1. Indien een reiziger wordt gedood of gewond raakt, betaalt de spoorwegonderneming, als bedoeld in artikel 26, lid 5, van bijlage I, onverwijld en in ieder geval uiterlijk vijftien dagen nadat de identiteit van de vergoedingsgerechtigde natuurlijke persoon is vastgesteld, een voorschot dat toereikend moet zijn om de onmiddellijke economische noden te lenigen en dat evenredig is aan het geleden nadeel.
2. Onverminderd lid 1 bedraagt een voorschot ten minste 21 000 EUR per reiziger bij overlijden.
3. Een voorschot impliceert niet dat aansprakelijkheid wordt erkend en mag worden verrekend met elk bedrag dat later op basis van deze verordening wordt uitgekeerd, maar hoeft niet te worden terugbetaald, tenzij de schade werd veroorzaakt door nalatigheid of schuld van de reiziger, of degene die het voorschot ontvangen heeft niet vergoedingsgerechtigd was.

Artikel 14

Betwisting van aansprakelijkheid

Zelfs indien de spoorwegonderneming haar aansprakelijkheid voor het door een door haar vervoerde reiziger opgelopen lichamelijk letsel betwist, levert zij alle redelijke inspanningen om een reiziger die schadevergoeding lastens derden vordert, bij te staan.

Hoofdstuk IV

Vertragingen, gemiste aansluitingen en annuleringen

Artikel 15

Aansprakelijkheid voor vertragingen, gemiste aansluitingen en annuleringen

Behoudens het bepaalde in dit hoofdstuk is op de aansprakelijkheid van de spoorwegondernemingen ten aanzien van vertragingen, gemiste aansluitingen en annuleringen bijlage I, titel IV, hoofdstuk II, van toepassing.

Artikel 16

Terugbetaling of vervoer langs een andere route

1. Indien bij vertrek of in het geval van een gemiste aansluiting **of een annulering**, [...], redelijkerwijs verwacht kan worden dat de vertraging bij aankomst op de eindbestemming krachtens de vervoersovereenkomst 60 minuten **of meer** zal bedragen, **biedt de spoorwegonderneming die de vertraagde of geannuleerde dienst exploiteert [...], de reiziger [...]** onmiddellijk de keuze tussen een van de volgende opties, **en treft zij de nodige regelingen**:
 - a) terugbetaling van de volledige kostprijs van het vervoersbewijs, onder de voorwaarden waarop het is betaald, voor de niet gemaakte gedeelten van zijn reis en voor de reeds gemaakte gedeelten indien de reis niet langer aan enige bedoeling beantwoordt in verband met het oorspronkelijke reisplan van de reiziger, samen met, voor zover relevant, een retourdienst naar het eerste vertrekpunt bij de vroegste gelegenheid. [...];
 - b) voortzetting van de reis langs de gebruikelijke of langs een andere route, onder vergelijkbare vervoersomstandigheden, naar de eindbestemming bij de vroegste gelegenheid;
 - c) voortzetting van de reis langs de gebruikelijke of langs een andere route, onder vergelijkbare vervoersvoorwaarden, naar de eindbestemming op een latere datum wanneer het de reiziger schikt.

2. [...] **Indien dezelfde spoorwegonderneming** vergelijkbaar vervoer [...] langs een andere route verricht **of een andere onderneming opdracht geeft het vervoer langs een andere route uit te voeren**, met het oog op de toepassing van lid 1, punt b) **en punt c)**, **mag dat niet tot extra kosten voor de reiziger leiden. Deze vereiste geldt ook indien voor het vervoer langs een andere route gebruik wordt gemaakt van vervoer in een hogere vervoersklasse of van alternatieve vervoerswijzen.** [...] Spoorwegondernemingen moeten redelijke inspanningen leveren om extra overstappen te vermijden en ervoor te zorgen dat binnen de totale reistijd **de vertraging zo kort mogelijk is.** [...] Reizigers mogen niet in een lagere vervoersklasse worden vervoerd, tenzij dergelijke faciliteiten de enige beschikbare alternatieve reismogelijkheid vormen.

Onverminderd de eerste alinea kan de spoorwegonderneming er op verzoek van de reiziger mee instemmen dat de reiziger vervoersovereenkomsten sluit met andere aanbieders van vervoersdiensten die hem in staat stellen onder vergelijkbare omstandigheden de eindbestemming te bereiken, en hem de gemaakte kosten terugbetalen.

3. Aanbieders van vervoersdiensten langs een andere route zien er met name op toe dat personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit een vergelijkbaar niveau van toegang tot de alternatieve dienst krijgen. **Aanbieders van vervoersdiensten langs een andere route kunnen voor personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit voorzien in alternatieve diensten die passen bij hun behoeften en die verschillen van die welke voor andere reizigers worden aangeboden.**
4. **De in lid 1, punt a), en in lid 2, tweede alinea, bedoelde terugbetalingen worden gedaan binnen 30 dagen na ontvangst van het verzoek. De lidstaten kunnen van spoorwegondernemingen verlangen dat ze die verzoeken via bepaalde communicatiemiddelen aanvaarden, mits dat niet tot discriminatie leidt.**

Vergoeding [...]

1. Zonder het recht op vervoer te verliezen, heeft een reiziger [...] **recht op** een vergoeding voor een vertraging van de spoorwegonderneming indien hij tussen de op het [...] **vervoersbewijs of het rechtstreeksvervoersbewijs** vermelde punten van vertrek en van **eindbestemming** geconfronteerd wordt met een vertraging waarvoor de kosten [...] niet zijn terugbetaald overeenkomstig artikel 16. **Reizigers hebben ook recht op een vergoeding in geval van annulering of van een vertraging van 60 minuten of meer bij vervoer langs een andere route overeenkomstig artikel 16, lid 1, punt b). In dat geval wordt de vertraging berekend op basis van de geplande aankomsttijd op de eindbestemming volgens het oorspronkelijke vervoersbewijs of rechtstreekse vervoersbewijs, en de werkelijke aankomsttijd op de eindbestemming.** De minimumvergoedingen voor vertragingen zijn als volgt:
 - a) 25 % van de prijs van het vervoersbewijs bij een vertraging van 60 tot en met 119 minuten,
 - b) 50 % van de prijs van het vervoersbewijs bij een vertraging van 120 minuten of meer.
2. Lid 1 is ook van toepassing op reizigers die in het bezit zijn van een reispas of een abonnement. Indien zij herhaaldelijk geconfronteerd worden met vertragingen of annuleringen gedurende de geldigheidsduur van de reispas of het abonnement, hebben zij [...] **recht op** passende vergoeding overeenkomstig de regelingen inzake vergoedingen van de spoorwegonderneming. In deze regelingen worden de criteria inzake vertragingen voor de berekening van de vergoeding vastgesteld. Indien gedurende de geldigheidsduur van de reispas of het abonnement herhaaldelijk vertragingen van minder dan 60 minuten voorkomen, **kunnen** [...] deze vertragingen worden samengeteld en **kunnen** [...] de reizigers worden vergoed overeenkomstig de regelingen inzake vergoedingen van de spoorwegonderneming.

3. **Onverminderd lid 2** wordt de vergoeding voor vertraging berekend in verhouding tot de volledige prijs die de reiziger effectief betaalde voor de vertraagde dienst. In geval van een vervoersovereenkomst voor een heen- en terugreis wordt de vergoeding voor vertraging tijdens hetzij de heen- hetzij de terugreis berekend op basis **van de prijs die voor dat traject op het vervoersbewijs is vermeld. Indien de prijs van de deeltrajecten van de reis niet wordt vermeld, wordt de vergoeding berekend op basis** van de helft van de prijs die voor het vervoersbewijs is betaald. Op dezelfde manier wordt de prijs voor een vertraagde dienst in het kader van enige andere vorm van vervoersovereenkomst uit hoofde waarvan er over meerdere opeenvolgende deeltrajecten kan worden gereisd, berekend in verhouding tot de volledige prijs.
4. Bij het berekenen van de duur van de vertraging wordt geen rekening gehouden met vertraging waarvan de spoorwegonderneming kan aantonen dat ze buiten het grondgebied van de Unie is opgelopen.

4 bis. De lidstaten kunnen van spoorwegondernemingen verlangen dat zij verzoeken om vergoeding via bepaalde communicatiemiddelen aanvaarden, mits dat niet tot discriminatie leidt.

5. De vergoeding van de prijs van het vervoersbewijs wordt betaald binnen een maand na de indiening van het verzoek om vergoeding. De vergoeding kan in bonnen en/of andere diensten worden uitbetaald indien de voorwaarden soepel zijn (met name wat betreft de geldigheidsduur en de bestemming). De vergoeding wordt op verzoek van de reiziger uitbetaald in geld.
6. De vergoeding van de prijs van het vervoersbewijs wordt niet verminderd met financiële transactiekosten zoals vergoedingen, telefoonkosten of zegels. Spoorwegondernemingen kunnen een minimumdrempel invoeren waaronder geen vergoeding wordt uitbetaald. Deze drempel bedraagt niet meer dan 4 EUR per vervoersbewijs.
7. De reiziger heeft geen recht op vergoeding indien hij alvorens het vervoersbewijs te kopen op de hoogte is gesteld van de vertraging, of indien de aankomsttijd door voortzetting met een andere dienst of langs een andere route minder dan 60 minuten werd vertraagd.

8. De reiziger heeft geen recht op een vergoeding in geval van vertraging, annulering of gemiste aansluiting die rechtstreeks veroorzaakt is door of inherent verbonden is aan:
- a) omstandigheden die geen verband houden met de spoorwegexploitatie, zoals extreme weersomstandigheden of grote natuurrampen, die de spoorwegonderneming ondanks de zorgvuldigheid vereist in de omstandigheden van het geval niet kon vermijden en waarvan zij de gevolgen niet kon verhinderen;
 - b) schuld van de reiziger; of
 - c) het gedrag van een derde, dat de spoorwegonderneming, ondanks de zorgvuldigheid vereist in de omstandigheden van het geval, niet kon vermijden en waarvan zij de gevolgen niet kon verhinderen, zoals zelfmoorden, personen op het spoor, kabeldiefstal, noodgevallen aan boord, wetshandhavingsactiviteiten, sabotage of terrorisme.

Stakingen van het personeel van de spoorwegonderneming, het handelen of het nalaten van andere ondernemingen die dezelfde spoorweginfrastructuur gebruiken, en het handelen of het nalaten van infrastructuur- en stationsbeheerders vallen niet onder de in de eerste alinea bedoelde vrijstelling.

[...]

Artikel 18

Bijstand

1. In geval van vertraging bij aankomst of vertrek, **of annulering van een dienst**, worden de reizigers door de spoorwegonderneming of door de stationsbeheerder op de hoogte gehouden van de situatie en van de verwachte vertrektijd en de verwachte aankomsttijd **van de dienst of de vervangende dienst**, zodra die informatie beschikbaar is. **Indien verkopers van vervoersbewijzen en touroperators over die informatie beschikken, verstrekken zij die ook aan de reiziger.**
2. In geval van een vertraging als bedoeld in lid 1 van 60 minuten **of meer, of annulering van een dienst**, **biedt de spoorwegonderneming die de vertraagde of geannuleerde dienst exploiteert tevens** aan de reiziger [...] gratis het volgende:
 - a) maaltijden en verfrissingen die in een redelijke verhouding staan tot de wachttijd, indien ze in de trein of in het station beschikbaar zijn of redelijkerwijs kunnen worden aangeleverd, rekening houdende met criteria zoals de afstand tot de leverancier, de benodigde tijd voor de levering en de kostprijs;
 - b) hotel- of ander verblijf en vervoer tussen het spoorwegstation en de plaats van het verblijf in gevallen waarin een verblijf van een of meer nachten noodzakelijk wordt of een bijkomend verblijf noodzakelijk wordt, voor zover en indien zulks fysiek mogelijk is;
 - c) indien de trein geblokkeerd wordt op het spoor, vervoer van de trein naar het spoorwegstation, naar het alternatieve vertrekpunt of naar de eindbestemming van de dienst, voor zover en indien zulks fysiek mogelijk is.
3. Indien de spoorwegdienst **wordt onderbroken en niet meer of niet meer binnen een redelijke termijn** kan worden voortgezet, **bieden** [...] spoorwegondernemingen zo spoedig mogelijk alternatieve vervoersdiensten aan de reizigers **en treffen ze de nodige regelingen.**
4. Spoorwegondernemingen certificeren, op verzoek van de reiziger, [...] dat de treindienst[...] vertraging heeft opgelopen, geleid heeft tot een gemiste aansluiting of is geannuleerd.

5. Bij de toepassing van de leden 1 t.e.m. 4 besteedt de exploiterende spoorwegonderneming bijzondere aandacht aan de behoeften van personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit en begeleiders.
6. [...] **Indien er overeenkomstig artikel 13 bis, lid 3, van Richtlijn 2012/34/EU noodplannen worden opgesteld, overleggen de spoorwegondernemingen met de stationsbeheerder en de infrastructuurbeheerder, zodat zij voorbereid zijn op eventuele ernstige verstoringen en langdurige vertragingen die leiden tot een aanzienlijk aantal gestrande reizigers in het station.**

Artikel 19

[...]

[...]

Hoofdstuk V

Personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit

Artikel 20

Recht op vervoer

1. Spoorwegondernemingen en stationsbeheerders stellen, tenzij zij reeds dergelijke regels hebben vastgesteld, met de actieve betrokkenheid van vertegenwoordigers [...] van personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit, niet-discriminerende toegangsregels voor het vervoer van personen met een handicap, **met inbegrip van hun persoonlijke assistenten die overeenkomstig de nationale praktijken als zodanig zijn erkend**, en van personen met beperkte mobiliteit [...], vast. **De stationsbeheerder en de spoorwegonderneming stellen in die regels vast welke entiteit verantwoordelijk is voor het verlenen van bijstand aan personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit, zoals bedoeld in Verordening (EU) nr. 1300/2014 van de Commissie.**
2. Boeking en vervoersbewijzen worden personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit aangeboden zonder extra kosten. Een spoorwegonderneming, een verkoper van vervoersbewijzen of touroperator weigert niet een boeking te aanvaarden of een vervoersbewijs af te geven aan een persoon met een handicap of een persoon met beperkte mobiliteit en verlangt niet dat deze door een andere persoon wordt begeleid, behalve indien dit strikt noodzakelijk is om te voldoen aan de in lid 1 vermelde toegangsvoorschriften.

Informatie voor personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit

1. Op verzoek verstrekken de spoorwegonderneming, de stationsbeheerder de verkoper van vervoersbewijzen of de touroperator personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit informatie in een toegankelijk format, overeenkomstig de toegankelijkheidseisen die zijn vastgesteld in Verordeningen (EU) nr. 454/2011 **en (EU) nr. 1300/2014** en Richtlijn (EU) 2019/882 van de Commissie, over de toegankelijkheid van het station en de bijbehorende faciliteiten, over treindiensten en over de voorwaarden voor de toegang tot het rollend materieel overeenkomstig de toegangsregels in de zin van artikel 20, lid 1, en informeren zij personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit over de faciliteiten aan boord.
2. Wanneer een spoorwegonderneming, een verkoper van vervoersbewijzen of touroperator gebruikmaakt van de afwijking uit hoofde van artikel 20, lid 2, stelt deze op verzoek de betrokken persoon met een handicap of persoon met beperkte mobiliteit binnen vijf werkdagen na de weigering van de boeking of het vervoersbewijs, dan wel het opleggen van de voorwaarde van begeleiding, schriftelijk in kennis van de redenen daarvoor. De spoorwegonderneming, verkoper van vervoersbewijzen of touroperator doet redelijke inspanningen om een alternatieve vervoersoptie voor te stellen aan de persoon in kwestie, rekening houdende met zijn of haar behoeften inzake toegankelijkheid.
3. **In onbemande stations zorgen de spoorwegonderneming en de stationsbeheerder ervoor dat gemakkelijk beschikbare informatie, in toegankelijke formats, overeenkomstig de toegankelijkheidseisen van Verordeningen (EU) nr. 454/2011 en (EU) nr. 1300/2014 en Richtlijn (EU) 2019/882 van de Commissie, met betrekking tot de dichtstbijzijnde bemande stations en direct beschikbare bijstand ten behoeve van personen met een handicap en personen met een beperkte mobiliteit beschikbaar wordt gesteld overeenkomstig de in artikel 20, lid 1, bedoelde toegangsregels.**

Bijstand in spoorwegstations en aan boord

1. **Personen met een handicap of personen met beperkte mobiliteit worden als volgt bijgestaan:**

- a) **De persoonlijke assistent, die overeenkomstig de nationale praktijken als zodanig is erkend, kan met een speciaal tarief en, in voorkomend geval, gratis reizen en, waar mogelijk, naast de persoon met een handicap zitten.**

Indien een spoorwegonderneming verlangt dat een persoon met een handicap overeenkomstig artikel 20, lid 2, aan boord van de trein vergezeld moet worden, heeft de begeleider het recht gratis te reizen en, waar mogelijk, naast de persoon met een handicap te zitten.

Zij mogen vergezeld worden door een assistentiehond overeenkomstig het toepasselijk nationaal recht;

- [...] **b) bij vertrek, overstap of aankomst op een bemand spoorwegstation [...] wordt [...] gratis bijstand verleend op zodanige wijze dat de persoon in de trein kan instappen, kan overstappen naar een aansluitende treindienst waarvoor hij over een vervoersbewijs beschikt of kan uitstappen uit de trein [...]. Die bijstand is te allen tijde beschikbaar indien er daartoe opgeleid personeel op het station in functie is;**

- c) **op onbemande stations verlenen spoorwegondernemingen gratis bijstand aan boord van een trein en tijdens het instappen in en uitstappen uit een trein indien zich daartoe opgeleid personeel aan boord bevindt;**

[...] **d) indien zich geen daartoe opgeleid begeleidend personeel aan boord van een trein of op het station bevindt, [...] worden alle redelijke inspanningen gedaan om [...] personen met een handicap of personen met beperkte mobiliteit de mogelijkheid te bieden de trein te nemen.**

3. [...]

4. [...]

- e) **indien deze personen niet onafhankelijk en veilig toegang tot dezelfde diensten aan boord als andere reizigers kunnen hebben, stelt de spoorwegonderneming alles in het werk wat redelijkerwijs in haar vermogen ligt opdat zij toegang kunnen hebben tot die diensten.**

5. **De in artikel 20, lid 1, bedoelde regels bepalen de wijze waarop de in lid 1 bedoelde rechten kunnen worden uitgeoefend.**

Artikel 23

[...]

[...]

Voorwaarden waaronder bijstand wordt verleend

Spoorwegondernemingen, stationsbeheerders, verkopers van vervoersbewijzen en touroperators werken samen om bijstand te verlenen aan personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit [...], **als beschreven in artikel 20 en artikel 22**, overeenkomstig de volgende punten:

- a) de bijstand wordt verleend op voorwaarde dat **de reiziger of zijn vertegenwoordiger** de spoorwegonderneming, de stationsbeheerder, de verkoper van vervoersbewijzen of de touroperator waarbij het vervoersbewijs is gekocht, **of, indien van toepassing, het centraal aanspreekpunt als bedoeld in punt f)**, ten minste 48 uur voordat de bijstand nodig is, in kennis stelt [...] van de behoefte van de **reiziger** aan deze bijstand.
Dergelijke kennisgevingen worden doorgestuurd naar alle spoorwegondernemingen en stationsbeheerders die betrokken zijn bij de reis. Indien een vervoersbewijs of abonnement recht geeft op meerdere reizen is één kennisgeving voldoende, mits er adequate informatie over de tijdstippen van de vervolgreizen wordt verstrekt, **en in elk geval ten minste 48 uur vóór de eerste keer dat de bijstand nodig is. De reiziger of zijn vertegenwoordiger levert alle redelijke inspanningen om ten minste 12 uur van tevoren eventuele annuleringen van die vervolgreizen te melden.** [...];
- b) spoorwegondernemingen, stationsbeheerders, verkopers van vervoersbewijzen en touroperators treffen alle nodige maatregelen om kennisgevingen te kunnen ontvangen. **Indien verkopers van vervoersbewijzen niet in staat zijn die kennisgevingen te verwerken, vermelden zij alternatieve verkooppunten of alternatieve wijzen voor kennisgeving;**
- c) indien geen kennisgeving wordt gedaan overeenkomstig punt a), leveren de spoorwegonderneming en de stationsbeheerder alle redelijke inspanningen om op zodanige wijze bijstand te verlenen dat de persoon met een handicap of de persoon met beperkte mobiliteit toch kan reizen;

- d) [...] de stationsbeheerder of een andere bevoegde persoon [...] wijst punten aan waar personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit hun aankomst op het spoorwegstation kunnen melden en [...] om bijstand kunnen verzoeken;
- e) er wordt bijstand verleend op voorwaarde dat de persoon met een handicap of de persoon met beperkte mobiliteit zich meldt bij het aangewezen punt op een door de dergelijke bijstand verlenende spoorwegonderneming of stationsbeheerder meegedeeld tijdstip. Het meegedeelde tijdstip mag niet eerder zijn dan 60 minuten voor de bekendgemaakte vertrektijd dan wel het tijdstip waarop alle reizigers worden verzocht aan boord te gaan. Indien geen tijdstip is meegedeeld waarop de persoon met een handicap of de persoon met beperkte mobiliteit zich moet melden, meldt de persoon zich op het aangewezen punt, uiterlijk 30 minuten voor de bekendgemaakte vertrektijd dan wel het tijdstip waarop alle reizigers worden verzocht aan boord te gaan.
- f) **De lidstaten kunnen verlangen dat stationsbeheerders en spoorwegondernemingen op hun grondgebied samenwerken voor het opzetten en exploiteren van centrale aanspreekpunten voor personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit. De voorwaarden voor de werking van de centrale aanspreekpunten worden vastgesteld in de in artikel 20, lid 1, bedoelde toegangsregels. De aanspreekpunten zijn verantwoordelijk voor:**
 - i) **het aanvaarden van verzoeken om bijstand op stations;**
 - ii) **het melden van individuele verzoeken om bijstand aan stationsbeheerders en spoorwegondernemingen; en**
 - iii) **het verstrekken van informatie over toegankelijkheid.**

**Vergoeding voor mobiliteitshulpmiddelen,
[...] hulpmiddelen en assistentiehonden**

1. Indien spoorwegondernemingen en stationsbeheerders verlies of beschadiging van **mobiliteitshulpmiddelen zoals** rolstoelen, [...] **of van** hulpmiddelen, [...] **of verlies of letsel van gecertificeerde** assistentiehonden van personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit veroorzaken, zijn ze aansprakelijk voor dat verlies, die beschadiging of dat letsel en moeten ze daar een vergoeding voor betalen.
2. De in lid 1 bedoelde vergoeding is gelijk aan de kosten van de vervanging of herstelling van de verloren of beschadigde **mobiliteitsapparatuur of hulpmiddelen. Voor assistentiehonden is de in lid 1 bedoelde vergoeding gelijk aan de kosten van de vervanging of de behandeling van het letsel.**
3. [...] **Indien lid 1 van toepassing is**, doen spoorwegondernemingen en stationsbeheerders **alle** [...] redelijke inspanningen [...] om te zorgen voor de **onmiddellijk benodigde** tijdelijke vervanging van [...] **mobiliteitsapparatuur of hulpmiddelen** [...]. De persoon met een handicap of de persoon met beperkte mobiliteit mag [...] **die** tijdelijke vervangapparatuur of -hulpmiddelen houden tot de in lid 1 en lid 2 bedoelde vergoeding is betaald.

Opleiding van personeel

Spoorwegondernemingen en stationsbeheerders moeten:

- a) ervoor zorgen dat alle personeelsleden [...], die, **in het kader van hun normale taken**, rechtstreeks bijstand verlenen aan personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit, weten hoe zij moeten voldoen aan de behoeften van personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit, met inbegrip van personen met een mentale of intellectuele beperking;
- b) opleiding en **regelmatige bijscholing** verstrekken om al hun personeelsleden, die in het station of **aan boord van treinen** werken, en rechtstreeks omgaan met reizigers, bewust te maken van de behoeften van personen met een handicap **en personen met beperkte mobiliteit**.

[...]

[...]

Hoofdstuk VI

Veiligheid, klachten en kwaliteit van de dienst

Artikel 27

Persoonlijke veiligheid van de reizigers

In overeenstemming met de openbare autoriteiten nemen spoorwegondernemingen, infrastructuurbeheerders en stationsbeheerders passende maatregelen op hun onderscheiden verantwoordelijkheidsgebieden en stemmen ze deze af op het door de openbare autoriteiten vastgestelde veiligheidsniveau om de persoonlijke veiligheid van de reizigers in de spoorwegstations en de treinen te garanderen, en om de risico's te beheersen. Ze werken samen en wisselen informatie uit over beste praktijken inzake de preventie van handelingen die het veiligheidsniveau kunnen verslechteren.

Artikel 28

Klachten

1. Alle spoorwegondernemingen [...] **en** stationsbeheerders [...] van stations met gemiddeld meer dan 10 000 reizigers per dag gedurende een jaar zetten elk voor hun respectief verantwoordelijkheidsgebied een klachtenbehandelingsmechanisme op voor de onder deze verordening vallende rechten en verplichtingen.¹¹ Ze maken hun contactgegevens en werktaal/-talen op grote schaal bekend aan de reizigers. **Dit mechanisme is niet van toepassing op hoofdstuk III.**¹²

¹¹ **Een nieuwe overweging toevoegen:** Met het oog op een efficiënte behandeling van klachten moeten spoorwegondernemingen en stationsbeheerders gerechtigd zijn gezamenlijke klantendiensten en klachtenbehandelingsmechanismen op te zetten.

¹² **Nieuwe overweging toevoegen:** De bepalingen van deze verordening doen geen afbreuk aan de rechten van reizigers om een klacht in te dienen bij een nationale instantie of om in het kader van nationale procedures rechtsmiddelen aan te wenden.

2. **Uit hoofde van de in lid 1 bedoelde mechanismen** kunnen reizigers een klacht indienen bij elke spoorwegonderneming, [...] **of** stationsbeheerder [...] **met betrekking tot hun respectieve verantwoordelijkheidsgebieden**. Klachten moeten worden ingediend binnen [...] **drie maanden** na het incident dat het voorwerp van de klacht vormt. Degene aan wie de klacht is gericht, geeft binnen één maand na ontvangst van de klacht een gemotiveerd antwoord of deelt, in gerechtvaardigde gevallen, de reiziger mee dat hij binnen een termijn van minder dan drie maanden na de datum van ontvangst van de klacht [...] **antwoord zal ontvangen** [...]. Spoorwegondernemingen [...] **en** stationsbeheerders [...] houden de gegevens [...] die nodig zijn om de klacht te beoordelen [...] voor **de duur van de volledige klachtenbehandelingsprocedure, met inbegrip van de in artikel 33 en artikel 34 bedoelde klachtenbehandelingsprocedures**, bij en stellen [...] **deze** op verzoek ter beschikking van de nationale handhavingsinstanties.
3. Nadere informatie over de klachtenbehandelingsprocedure moet **publiek** toegankelijk zijn, **inclusief** voor personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit.
4. De spoorwegonderneming publiceert in het in artikel 29 bedoelde [...]verslag het aantal en de categorieën van ontvangen klachten en van afgehandelde klachten, de antwoordtijd en de eventuele corrigerende maatregelen die zijn getroffen.

Dienstkwaliteitsnormen

1. Spoorwegondernemingen [...] stellen dienstkwaliteitsnormen op en voeren een kwaliteitsbeheerssysteem in om de kwaliteit van de dienst in stand te houden. De dienstkwaliteitsnormen behelzen ten minste de punten in bijlage III.
2. Spoorwegondernemingen [...] toetsen hun eigen prestatie aan de dienstkwaliteitsnormen. Spoorwegondernemingen publiceren [...] **uiterlijk [...] op 30 juni [PB: voeg jaar van inwerkingtreding + 2 jaar in], en vervolgens om de twee jaar een verslag over hun dienstkwaliteitsprestatie [...] op hun website.** [...] Die verslagen worden bovendien op de website van het Spoorwegbureau van de Europese Unie beschikbaar gesteld.
3. **Stationsbeheerders moeten dienstkwaliteitsnormen vaststellen op basis van de in bijlage III vermelde relevante punten. Ze zien toe op hun prestaties overeenkomstig deze normen en verlenen de nationale overheidsinstanties op verzoek toegang tot de informatie over hun prestaties.**

Hoofdstuk VII

Informatie en handhaving

Artikel 30

Informatie aan de reizigers over hun rechten

1. Bij de verkoop van vervoersbewijzen voor treinreizen brengen de spoorwegondernemingen, stationsbeheerders, verkopers van vervoersbewijzen en touroperators de reizigers op de hoogte van de rechten en verplichtingen die zij hebben krachtens deze verordening. Teneinde aan deze informatievereiste te voldoen kunnen zij gebruikmaken van een door de Commissie in alle officiële talen van de Unie voorbereide samenvatting van deze verordening die hen ter beschikking wordt gesteld. Bovendien brengen ze een vermelding aan op het vervoersbewijs, op papier of in elektronisch format of aan de hand van andere middelen, met inbegrip van toegankelijke formats voor personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit overeenkomstig de eisen die zijn vastgesteld in Richtlijn (EU) 2019/882 en Verordening (EU) nr. 1300/2014 van de Commissie. In deze vermelding is aangegeven waar dergelijke informatie kan worden verkregen in het geval van annulering, gemiste aansluiting of langdurige vertraging. **Indien het niet mogelijk is de vermelding op het vervoersbewijs aan te brengen, stellen ze de reiziger daarvan op andere wijze in kennis.**
2. Spoorwegondernemingen en stationsbeheerders zorgen ervoor dat de reizigers op aangepaste wijze, met inbegrip van toegankelijke formats overeenkomstig de toegankelijkheidseisen van Richtlijn (EU) 2019/882 en Verordening (EU) nr. 1300/2014 van de Commissie, in het station en in de trein informatie krijgen over hun rechten en verplichtingen uit hoofde van deze verordening en over de contactgegevens van de krachtens artikel 31 door de lidstaten aangewezen instantie of instanties.

Artikel 31

Aanwijzing van nationale handhavingsinstanties

Elke lidstaat wijst een of meer instanties aan die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van deze verordening. Elke instantie neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de rechten van de reizigers worden gerespecteerd.

Elke instantie is in haar organisatie, financieringsbeslissingen, rechtsstructuur en besluitvorming onafhankelijk van enige infrastructuurbeheerder, heffingsinstantie, toewijzingsinstantie of spoorwegonderneming.

De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de in overeenstemming met dit artikel aangestelde instantie(s) alsook van haar/hun respectieve verantwoordelijkheden. De handhavingsplichten voor spoorwegondernemingen, stationsbeheerders en infrastructuurbeheerders krachtens dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op Cyprus en Malta zolang er op hun respectievelijke grondgebied geen spoorwegnet ligt.

Artikel 32

Handhavingstaken

1. De nationale handhavingsinstanties houden nauwgezet toezicht op de naleving van deze verordening, **en van Verordeningen (EU) nr. 454/2011 en (EU) nr. 1300/2014 van de Commissie, voor zover in deze verordening naar die verordeningen wordt verwezen**, en nemen de nodige maatregelen om te garanderen dat de rechten van reizigers worden gerespecteerd. Daartoe verstrekken spoorwegondernemingen, stationsbeheerders en infrastructuurbeheerders de instanties op verzoek relevante documenten en informatie. Bij het uitvoeren van hun taken houden de instanties rekening met de informatie die bij hen wordt ingediend door de instantie die uit hoofde van artikel 33 is aangewezen om klachten te behandelen, als dit een andere instantie is. Ze kunnen ook beslissen handhavingsmaatregelen te nemen op basis van individuele klachten die door deze instantie worden doorgestuurd.
2. De nationale handhavingsinstanties publiceren **om de twee jaar**, uiterlijk eind [...] **juni** van het volgende kalenderjaar, statistieken over hun activiteiten, met inbegrip van de opgelegde sancties.
3. Spoorwegondernemingen delen hun contactgegevens mee aan de nationale handhavingsinstantie(s) van de lidstaten waarin zij actief zijn.

Klachtenbehandeling door nationale handhavingsinstanties of andere aangewezen instanties

1. Onverminderd de rechten van consumenten om een beroep te doen op alternatieve geschillenbeslechtingsmechanismen overeenkomstig Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad¹³, kan de reiziger, na zonder succes een klacht te hebben ingediend bij de spoorwegonderneming, [...] **of stationsbeheerder [...] overeenkomstig artikel 28, binnen 3 maanden na ontvangst van de informatie over de afwijzing van de oorspronkelijke klacht, een klacht indienen bij [...] een in lid 2 bedoelde instantie. Indien binnen 3 maanden na de indiening van de oorspronkelijke klacht geen antwoord is ontvangen, heeft de reiziger het recht een klacht in te dienen bij de in lid 2 bedoelde instantie. [...]** Indien nodig deelt die instantie de klagers mee [...] dat zij het recht hebben een klacht in te dienen bij een instantie voor alternatieve geschillenbeslechting, teneinde individueel verhaal te halen.
2. Elke reiziger kan bij de nationale handhavingsinstantie of elke andere instantie die daartoe door een lidstaat is aangewezen, klacht indienen over een vermeende inbreuk tegen deze verordening.
3. De instantie bevestigt de ontvangst van de klacht binnen twee weken na ontvangst ervan. De klachtenbehandelingsprocedure duurt maximum drie maanden, **te rekenen vanaf de datum waarop het dossier van de klacht is opgesteld**. In complexe gevallen kan de instantie [...] deze periode verlengen tot zes maanden. In dat geval stelt zij de reiziger in kennis van de redenen voor de verlenging en van de tijd die naar verwachting nodig zal zijn om de procedure af te ronden. Alleen gevallen die juridische procedures inhouden, mogen langer dan zes maanden duren. Indien de instantie ook een instantie voor alternatieve geschillenbeslechting is in de zin van Richtlijn 2013/11/EU, gelden de in die richtlijn vastgestelde termijnen.

De klachtenbehandelingsprocedure moet toegankelijk zijn voor personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit.

¹³ Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (PB L 165 van 18.6.2013, blz. 14).

4. Klachten van reizigers over een incident waar een spoorwegonderneming bij betrokken was, worden behandeld door de **in lid 2 bedoelde** [...] instantie van de lidstaat die de vergunning aan die onderneming heeft afgegeven.
5. Indien een klacht betrekking heeft op vermeende inbreuken door stationsbeheerders of infrastructuurbeheerders, **wordt de [...] klacht behandeld door de in lid 2 bedoelde instantie** van de lidstaat op wiens grondgebied het incident heeft plaatsgevonden.
6. In het kader van de samenwerking overeenkomstig artikel 34 mogen **de** [...] instanties afwijken van lid 4 of lid 5 indien dit om gerechtvaardigde redenen, met name taal of verblijfplaats, in het belang is van de reiziger.

Artikel 34

Uitwisseling van informatie en grensoverschrijdende samenwerking tussen nationale handhavingsinstanties

1. Wanneer verschillende instanties zijn aangewezen uit hoofde van artikel 31 en artikel 33, worden rapporteringsmechanismen vastgesteld om de uitwisseling van informatie tussen deze instanties te garanderen, overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679, teneinde de nationale handhavingsinstantie te helpen haar toezichts- en handhavingstaken uit te voeren en de uit hoofde van artikel 33 aangewezen instantie voor de behandeling van klachten in staat te stellen de nodige informatie te verzamelen om individuele klachten te onderzoeken.
2. De nationale handhavingsinstanties wisselen informatie uit over hun werk en besluitvormingsbeginselen en -praktijken met het oog op coördinatie. De Commissie helpt hen hierbij.

3. [...] In complexe gevallen, bijvoorbeeld in het geval van meerdere klachten of exploitanten, grensoverschrijdende reizen of ongevallen op het grondgebied van een andere lidstaat dan die welke de vergunning van de onderneming heeft afgegeven, en met name als het onduidelijk is welke nationale handhavingsinstantie bevoegd is of als dat de oplossing voor de klacht vergemakkelijkt of bespoedigt, werken de nationale handhavingsinstanties samen om een "leidende" instantie aan te wijzen, die optreedt als centraal aanspreekpunt voor de reizigers. Alle betrokken nationale handhavingsinstanties werken samen om een oplossing voor de klacht te faciliteren (ook door informatie uit te wisselen, te helpen met de vertaling van documenten en informatie over de omstandigheden van incidenten te verstrekken). Aan de reizigers wordt meegedeeld welke instantie optreedt als "leidende" instantie.

Hoofdstuk VIII

Slotbepalingen

Artikel 35

Sancties

1. De lidstaten stellen voorschriften vast ten aanzien van de sancties die van toepassing zijn op overtredingen van deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden uitgevoerd. De vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie van die voorschriften en maatregelen in kennis en delen haar onverwijld alle latere wijzigingen daarvan mede.
2. In het kader van de in artikel 34 vermelde samenwerking onderzoekt de nationale handhavingsinstantie die bevoegd is met het oog op de toepassing van artikel 33, lid 4 of lid 5, op verzoek van de nationale handhavingsinstantie die de klacht behandelt, de door die instantie vastgestelde overtredingen van deze verordening en legt zij, indien nodig, sancties op.

Artikel 36

Bevoegdheidsdelegatie

De Commissie is gemachtigd om, overeenkomstig artikel 37, gedelegeerde handelingen vast te stellen teneinde:

- i) het in artikel 13, **lid 2**, [...] vermelde bedrag aan te passen **teneinde rekening te houden met de wijzigingen in het voor de gehele EU geldende geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen, exclusief energie en onbewerkte voedingsmiddelen, zoals gepubliceerd door de Commissie (Eurostat);**
- ii) bijlage I [...] te wijzigen teneinde rekening te houden met wijzigingen van **de Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorwegvervoer van reizigers en bagage (CIV), zoals uiteengezet in Aanhangsel A bij het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (Cotif) [...].**

Artikel 37

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 36 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van [*de datum van inwerkingtreding van deze verordening*]. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven¹⁴.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.

¹⁴ Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over beter wetgeven (PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1).

6. Een overeenkomstig dit artikel vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van de termijn de Commissie hebben medegedeeld dat ze daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 38

Verslag

De Commissie brengt vijf jaar na de vaststelling van deze verordening verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering en de resultaten van deze verordening.

Het verslag is gebaseerd op informatie die moet worden verstrekt krachtens deze verordening. Het verslag gaat in voorkomend geval vergezeld van passende voorstellen.

Artikel 39

Intrekking

Verordening (EG) nr. 1371/2007 wordt ingetrokken **met ingang van [PB: voeg datum van inwerkingtreding + 24 maanden in]**.

Verwijzingen naar de ingetrokken verordening gelden als verwijzingen naar de onderhavige verordening en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage V.

Artikel 40

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing vanaf [PB: voeg datum van inwerkingtreding + 24 maanden in].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I

**Uittreksel uit de Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal
spoorwegvervoer van reizigers en bagage (CIV)**

Aanhangsel A

**bij het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (Cotif) van 9 mei 1980, zoals
gewijzigd bij het Protocol houdende wijziging van het Verdrag betreffende het internationale
spoorwegvervoer van 3 juni 1999**

TITEL I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 3

Definities

Voor de toepassing van deze Uniforme Regelen wordt verstaan onder:

- a) "vervoerder": de contractuele vervoerder met wie de reiziger overeenkomstig
deze Uniforme Regelen de vervoersovereenkomst heeft gesloten, of een opvolgende
vervoerder, die op grond van deze overeenkomst aansprakelijk is;**
- b) "ondervervoerder": een vervoerder die niet de vervoersovereenkomst heeft
gesloten met de reiziger, maar aan wie de onder a) bedoelde vervoerder de
uitvoering van het vervoer per spoor geheel of gedeeltelijk heeft toevertrouwd;**
- c) "algemene vervoersvoorwaarden": de voorwaarden van de vervoerder in de vorm
van algemene voorwaarden of van in iedere lidstaat rechtens geldende tarieven die
door het sluiten van de vervoersovereenkomst onderdeel daarvan zijn geworden;**
- d) "voertuig": motorvoertuig of aanhangwagen die ter gelegenheid van vervoer van
reizigers wordt vervoerd.**

TITEL II

SLUITING EN UITVOERING VAN DE VERVOERSOVEREENKOMST

Artikel 6

Vervoersovereenkomst

1. Op grond van de vervoersovereenkomst is de vervoerder verplicht de reiziger alsmede, in voorkomend geval, bagage en voertuigen te vervoeren naar de plaats van bestemming en de bagage en de voertuigen af te leveren op de plaats van bestemming.
2. De vervoersovereenkomst moet worden vastgelegd in een of meer vervoersbewijzen die aan de reiziger worden overhandigd. Onverminderd artikel 9 tast het ontbreken, de onregelmatigheid of het verlies van het vervoersbewijs noch het bestaan, noch de geldigheid van de overeenkomst aan, die onderworpen blijft aan deze Uniforme Regelen.
3. Het vervoersbewijs levert volledig bewijs, behoudens tegenbewijs, van het sluiten en de inhoud van de vervoersovereenkomst.

Artikel 7

Vervoersbewijs

1. De algemene vervoersvoorwaarden bepalen de vorm en de inhoud van de vervoersbewijzen, alsmede de taal waarin en de leettertekens waarmee ze moeten worden gedrukt en ingevuld.
2. Op het vervoersbewijs moet ten minste worden vermeld:
 - a) de vervoerder of de vervoerders;
 - b) de aanduiding dat het vervoer, ongeacht enig andersluidend beding, is onderworpen aan deze Uniforme Regelen; zulks kan geschieden door vermelding van de afkorting CIV;
 - c) elke andere aanduiding die noodzakelijk is om het sluiten en de inhoud van de vervoersovereenkomst te bewijzen en de reiziger in staat te stellen de rechten die uit de vervoersovereenkomst voortvloeien, te doen gelden.
3. De reiziger moet er zich bij het in ontvangst nemen van het vervoersbewijs van overtuigen, dat dit met zijn aanwijzingen overeenstemt.
4. Het vervoersbewijs is overdraagbaar, indien het niet op naam is gesteld en de reis nog niet is aangevangen.
5. Het vervoersbewijs kan ook worden opgesteld in de vorm van elektronische registratie van gegevens, die kunnen worden omgezet in leesbare leettertekens. De voor de registratie en verwerking van de gegevens gebruikte procedures moeten uit functioneel oogpunt gelijkwaardig zijn, in het bijzonder wat betreft de bewijskracht van het vervoersbewijs, dat door deze elektronische gegevens wordt gevormd.

Artikel 8

Betaling en terugbetaling van de vervoersprijs

1. Tenzij tussen de reiziger en de vervoerder anders is overeengekomen, moet de vervoersprijs vooraf worden betaald.
2. De algemene vervoersvoorwaarden bepalen onder welke voorwaarden een terugbetaling van de vervoersprijs plaatsvindt.

Artikel 9

Recht op vervoer – Uitsluiting van vervoer

1. De reiziger moet vanaf het begin van de reis voorzien zijn van een geldig vervoersbewijs en dit bij een controle van de vervoersbewijzen tonen. De algemene vervoersvoorwaarden kunnen bepalen:
 - a) dat een reiziger die geen geldig vervoersbewijs toont, boven de vervoersprijs een toeslag moet betalen;
 - b) dat een reiziger die weigert onmiddellijk de vervoersprijs of de toeslag te betalen, van het vervoer kan worden uitgesloten;
 - c) of en onder welke voorwaarden een terugbetaling van de toeslag plaatsvindt.
2. De algemene vervoersvoorwaarden kunnen bepalen dat reizigers die:
 - a) een gevaar vormen voor de veiligheid en de goede bedrijfsgang of voor de veiligheid van andere reizigers,
 - b) andere reizigers op onaanvaardbare wijze lastig vallen,

van het vervoer zijn uitgesloten of onderweg van het vervoer kunnen worden uitgesloten en dat deze personen geen recht hebben op terugbetaling van de vervoersprijs, noch van de prijs die ze hebben betaald voor het vervoer van hun bagage.

Artikel 10

Naleving van overheidsvoorschriften

De reiziger moet de voorschriften van de douane of andere overheidsinstanties naleven.

Artikel 11

Uitvallen en vertraging van een trein – Missen van een aansluiting

De vervoerder moet eventueel op het vervoersbewijs vermelden dat de trein is uitgevallen of de aansluiting is gemist.

TITEL III

VERVOER VAN HANDBAGAGE, DIEREN, BAGAGE EN VOERTUIGEN

Hoofdstuk I

Gemeenschappelijke bepalingen

Artikel 12

Toegelaten voorwerpen en dieren

1. De reiziger mag, overeenkomstig de algemene vervoersvoorwaarden, makkelijk draagbare voorwerpen (handbagage) alsook levende dieren meenemen. Bovendien mag de reiziger voorwerpen van grote omvang meenemen, overeenkomstig de bijzondere bepalingen in de algemene vervoersvoorwaarden. Voorwerpen of dieren die voor de reizigers hinderlijk kunnen zijn of schade kunnen veroorzaken, zijn van het vervoer uitgesloten.
2. De reiziger kan, overeenkomstig de algemene vervoersvoorwaarden, voorwerpen en dieren als bagage verzenden.
3. De vervoerder kan, overeenkomstig de bijzondere bepalingen in de algemene vervoersvoorwaarden, het vervoer van voertuigen toelaten ter gelegenheid van het vervoer van reizigers.
4. Het vervoer van gevaarlijke goederen als handbagage, bagage in of op voertuigen die overeenkomstig deze titel per spoor worden vervoerd, moet in overeenstemming zijn met het Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van gevaarlijke goederen (RID).

Artikel 13

Onderzoek

1. De vervoerder heeft bij een ernstig vermoeden van overtreding van de vervoersvoorwaarden het recht te onderzoeken of de vervoerde voorwerpen (handbagage, bagage, voertuigen met inbegrip van hun lading) en dieren voldoen aan de vervoersvoorwaarden, wanneer de wetten en voorschriften van de staat waar het onderzoek moet plaatsvinden zulks niet verbieden. De reiziger moet worden verzocht bij het onderzoek aanwezig te zijn. Indien hij zich niet meldt of niet kan worden bereikt, moet de vervoerder een beroep doen op twee onafhankelijke getuigen.
2. Wanneer wordt vastgesteld dat de vervoersvoorwaarden niet zijn nageleefd, kan de vervoerder van de reiziger betaling verlangen van de kosten die in verband met het onderzoek zijn gemaakt.

Artikel 14

Naleving van overheidsvoorschriften

De reiziger moet tijdens zijn vervoer de voorschriften van de douane of andere overheidsinstanties met betrekking tot het vervoer van voorwerpen (handbagage, bagage, voertuigen met inbegrip van hun lading) en dieren, ter gelegenheid van zijn vervoer, naleven. Tenzij in de wetten en voorschriften van de desbetreffende staat anders wordt bepaald, moet de reiziger bij het onderzoek van deze voorwerpen aanwezig zijn.

Hoofdstuk II

Handbagage en dieren

Artikel 15

Toezicht

De reiziger moet toezicht uitoefenen op de handbagage en de dieren die hij meeneemt.

Hoofdstuk III

Bagage

Artikel 16

Aanbieding ten vervoer van bagage

1. De contractuele verplichtingen met betrekking tot het vervoer van bagage moeten worden vastgelegd in een bagagebewijs dat aan de reiziger wordt overhandigd.
2. Onverminderd artikel 22 tast het ontbreken, de onregelmatigheid of het verlies van het bagagebewijs noch het bestaan, noch de geldigheid aan van bedingen met betrekking tot het vervoer van ingeschreven bagage, die onderworpen blijven aan deze Uniforme Regelen.
3. Het bagagebewijs levert volledig bewijs, behoudens tegenbewijs, van de inschrijving van de bagage en van de voorwaarden van het vervoer ervan.
4. Behoudens tegenbewijs wordt vermoed dat bij de inontvangstneming door de vervoerder de bagage in uiterlijk goede staat was en dat het aantal en de massa van de colli's overeenkwamen met de vermelding op het bagagebewijs.

Artikel 17

Bagagebewijs

1. De algemene vervoersvoorwaarden bepalen de vorm en de inhoud van het bagagebewijs, alsmede de taal waarin en de leettertekens waarmee het moet worden gedrukt en ingevuld. Artikel 7, lid 5, is van overeenkomstige toepassing.
2. Op het bagagebewijs moet ten minste worden vermeld:
 - a) de vervoerder of de vervoerders;
 - b) de aanduiding dat het vervoer, ongeacht enig andersluidend beding, is onderworpen aan deze Uniforme Regelen; zulks kan geschieden door vermelding van de afkorting CIV;
 - c) elke andere aanduiding die noodzakelijk is om de contractuele verplichtingen met betrekking tot het vervoer van de bagage te bewijzen en de reiziger in staat te stellen de rechten die uit de vervoersovereenkomst voortvloeien, te doen gelden.
3. De reiziger moet er zich bij het in ontvangst nemen van het bagagebewijs van overtuigen, dat dit met zijn aanwijzingen overeenstemt.

Artikel 18

Inschrijving en vervoer

1. Behoudens in de algemene vervoersvoorwaarden bepaalde uitzonderingen, wordt bagage slechts ingeschreven op vertoon van een vervoersbewijs dat ten minste geldig is tot de plaats van bestemming van de bagage. De inschrijving geschiedt overigens volgens de op de plaats van verzending geldende voorschriften.
2. Wanneer de algemene vervoersvoorwaarden bepalen dat bagage ten vervoer mag worden toegelaten zonder vertoon van een vervoersbewijs, zijn de bepalingen van deze Uniforme Regelen betreffende de rechten en verplichtingen van de reiziger met betrekking tot zijn bagage van overeenkomstige toepassing op de afzender van de bagage.

3. De vervoerder kan de bagage met een andere trein of met een ander vervoermiddel en over een ander vervoerstraject vervoeren dan die welke door de reiziger worden gebruikt.

Artikel 19

Betaling van de prijs voor het vervoer van bagage

Tenzij tussen de reiziger en de vervoerder anders is overeengekomen, moet de prijs voor het vervoer van bagage worden betaald bij de inschrijving.

Artikel 20

Merken van de bagage

De reiziger moet op een goed zichtbare plaats op ieder collo een houdbare en duidelijke aanduiding plaatsen van:

- a) zijn naam en zijn adres;
- b) de plaats van bestemming.

Artikel 21

Recht om over de bagage te beschikken

1. Indien de omstandigheden dit toestaan en de voorschriften van de douane of van andere overheidsinstanties zich daartegen niet verzetten, kan de reiziger om de teruggave van de bagage verzoeken op de plaats van verzending tegen afgifte van het bagagebewijs en, wanneer de algemene vervoersvoorwaarden zulks bepalen, op vertoon van het vervoersbewijs.
2. In de algemene vervoersvoorwaarden kunnen andere bepalingen zijn opgenomen betreffende het recht om over de bagage te beschikken, in het bijzonder het wijzigen van de plaats van bestemming en de eventuele hieruit voortvloeiende financiële gevolgen voor de reiziger.

Aflevering

1. De aflevering van bagage geschiedt tegen afgifte van het bagagebewijs en eventueel tegen betaling van de op de zending drukkende kosten.

De vervoerder heeft het recht doch niet de verplichting te onderzoeken of de houder van het bagagebewijs bevoegd is tot inontvangstneming.

2. Met de aflevering aan de houder van het bagagebewijs worden, wanneer zulks overeenkomstig de op de plaats van aflevering geldende voorschriften geschiedt, gelijkgesteld:
 - a) de afgifte van de bagage aan de douane of belastinginstanties in hun expeditie- of opslagruimten, wanneer die zich niet onder de hoede van de vervoerder bevinden;
 - b) het toevertrouwen van levende dieren aan een derde.
3. De houder van het bagagebewijs kan op de plaats van bestemming om de aflevering van de bagage verzoeken zodra de overeengekomen tijd alsook, eventueel, de benodigde tijd voor de afhandeling door de douane of andere overheidsinstanties is verstreken.
4. Wordt het bagagebewijs niet afgegeven, dan is de vervoerder slechts gehouden de bagage af te leveren aan degene die zijn recht daarop bewijst; bij onvoldoende bewijs kan de vervoerder een zekerheid verlangen.
5. De bagage wordt afgeleverd op de plaats van bestemming waarvoor zij is ingeschreven.
6. De houder van het bagagebewijs aan wie de bagage niet is afgeleverd, kan verlangen dat de dag en het uur waarop hij overeenkomstig lid 3 om de aflevering heeft verzocht op het bagagebewijs worden vermeld.
7. De rechthebbende kan de inontvangstneming van de bagage weigeren, indien de vervoerder geen gevolg geeft aan zijn verzoek over te gaan tot onderzoek van de bagage teneinde een beweerde schade vast te stellen.
8. Overigens vindt de aflevering van de bagage plaats overeenkomstig de op de plaats van bestemming geldende voorschriften.

Hoofdstuk IV

Voertuigen

Artikel 23

Vervoersvoorwaarden

De bijzondere bepalingen voor het vervoer van voertuigen in de algemene vervoersvoorwaarden regelen met name de voorwaarden voor de toelating tot het vervoer, de inschrijving, de belading en het vervoer, het lossen en de aflevering, alsook de verplichtingen van de reiziger.

Artikel 24

Vervoersbewijs

1. De contractuele verplichtingen met betrekking tot het vervoer van voertuigen moeten worden vastgelegd in een vervoersbewijs dat aan de reiziger wordt overhandigd. Dit vervoersbewijs kan deel uitmaken van het vervoersbewijs van de reiziger.
2. De bijzondere bepalingen voor het vervoer van voertuigen in de algemene vervoersvoorwaarden regelen de vorm en de inhoud van het vervoersbewijs, alsmede de taal waarin en de lettertekens waarmee het moet worden gedrukt en ingevuld. Artikel 7, lid 5, is van overeenkomstige toepassing.
3. Op het vervoersbewijs moet ten minste worden vermeld:
 - a) de vervoerder of de vervoerders;
 - b) de aanduiding dat het vervoer, ongeacht enig andersluidend beding, is onderworpen aan deze Uniforme Regelen; zulks kan geschieden door vermelding van de afkorting CIV;
 - c) elke andere aanduiding die noodzakelijk is om de contractuele verplichtingen met betrekking tot het vervoer van voertuigen te bewijzen en de reiziger in staat te stellen de rechten die uit de vervoersovereenkomst voortvloeien, te doen gelden.

4. De reiziger moet zich bij het in ontvangst nemen van het vervoersbewijs ervan overtuigen, dat dit met zijn aanwijzingen overeenstemt.

Artikel 25

Toepasselijk recht

Behoudens de bepalingen van dit hoofdstuk zijn de bepalingen van Hoofdstuk III betreffende het vervoer van bagage van toepassing op voertuigen.

TITEL IV

AANSPRAKELIJKHEID VAN DE VERVOERDER

Hoofdstuk I

Aansprakelijkheid in geval van dood en letsel van reizigers

Artikel 26

Aansprakelijkheidsgronden

1. De vervoerder is aansprakelijk voor de schade ten gevolge van dood, verwonding of elk ander lichamelijk of geestelijk letsel van de reiziger, veroorzaakt door een ongeval dat in verband met de uitoefening van het spoorwegbedrijf aan de reiziger is overkomen tijdens zijn verblijf in de spoorwegvoertuigen of bij het in- of uitstappen, ongeacht welke spoorweginfrastructuur wordt gebruikt.
2. De vervoerder is van deze aansprakelijkheid ontheven:
 - a) indien het ongeval is veroorzaakt door omstandigheden buiten de uitoefening van het spoorwegbedrijf, die de vervoerder, ondanks de zorgvuldigheid vereist in de omstandigheden van het geval, niet kon vermijden en waarvan hij de gevolgen niet kon verhinderen;
 - b) voor zover het ongeval te wijten is aan schuld van de reiziger;
 - c) indien het ongeval te wijten is aan het gedrag van een derde, dat de vervoerder, ondanks de zorgvuldigheid vereist in de omstandigheden van het geval, niet kon vermijden en waarvan hij de gevolgen niet kon verhinderen; een andere onderneming die dezelfde spoorweginfrastructuur gebruikt, wordt niet aangemerkt als een derde; het recht van regres wordt niet aangetast.
3. Indien het ongeval te wijten is aan het gedrag van een derde en indien desondanks de vervoerder niet geheel van zijn aansprakelijkheid is ontheven overeenkomstig lid 2, onder c), is hij voor het geheel aansprakelijk binnen de grenzen van deze Uniforme Regelen onverminderd zijn eventueel regres op de derde.

4. Deze Uniforme Regelen laten de eventuele aansprakelijkheid van de vervoerder in de niet in lid 1 bedoelde gevallen onverlet.
5. Wanneer een vervoer dat het onderwerp vormt van een en dezelfde vervoersovereenkomst door opeenvolgende vervoerders wordt verricht, is in geval van dood en letsel van reizigers die vervoerder aansprakelijk, die volgens de vervoersovereenkomst verplicht is tot het uitvoeren van het vervoer gedurende welke het ongeval zich heeft voortgedaan. Wanneer het vervoer niet is verricht door de vervoerder maar door een ondervoerder, zijn beide vervoerders overeenkomstig deze Uniforme Regelen hoofdelijk aansprakelijk.

Artikel 27

Schadevergoeding in geval van dood

1. In geval van dood van de reiziger omvat de schadevergoeding:
 - a) de ten gevolge van het overlijden noodzakelijke kosten, met name die van het vervoer van het stoffelijk overschot en de lijkbezorging;
 - b) indien de dood niet onmiddellijk is ingetreden, de in artikel 28 bedoelde schadevergoeding.
2. Indien door de dood van de reiziger andere personen, jegens wie hij een wettelijke onderhoudsplicht had of in de toekomst gehad zou hebben, hun onderhoud verliezen, moeten ook dezen voor dit verlies schadeloos gesteld worden. De vordering tot schadevergoeding van personen, van wie de reiziger zonder wettelijke verplichting het onderhoud verzorgde, blijft onderworpen aan het nationale recht.

Artikel 28

Schadevergoeding in geval van letsel

In geval van verwonding of elk ander lichamelijk of geestelijk letsel van de reiziger omvat de schadevergoeding:

- a) de noodzakelijke kosten, met name die van behandeling en vervoer;
- b) het vermogensnadeel dat de reiziger lijdt door een gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid of door een toename van zijn behoeften.

Artikel 29

Vergoeding van andere personenschade

Het nationale recht bepaalt of en in welke mate de vervoerder andere dan het in artikel 27 en artikel 28 bedoelde lichamelijk letsel moet vergoeden.

Artikel 30

Wijze en hoogte van de schadevergoeding in geval van dood of letsel

1. De in de artikel 27, lid 2, en artikel 28, onder b), bedoelde schadevergoeding moet als gekapitaliseerde som worden uitgekeerd. Indien evenwel het nationale recht de toekenning van een periodieke uitkering toelaat, wordt de vergoeding op deze wijze uitgekeerd, wanneer de gewonde reiziger of de in artikel 27, lid 2, bedoelde rechthebbenden zulks verlangen.
2. De hoogte van de krachtens lid 1 toe te kennen schadevergoeding wordt bepaald volgens het nationale recht. Bij de toepassing van deze Uniforme Regelen geldt evenwel per reiziger een maximumbedrag van 175 000 rekeneenheden van een gekapitaliseerde som of van een met deze som overeenstemmende jaarlijkse uitkering, voor zover in het nationale recht een lager maximumbedrag is bepaald.

Artikel 31

Andere vervoermiddelen

1. Behoudens lid 2 zijn de bepalingen betreffende de aansprakelijkheid in geval van dood en letsel van reizigers niet van toepassing op schade die is ontstaan tijdens het vervoer dat overeenkomstig de vervoersovereenkomst geen spoorwegvervoer was.
2. Wanneer evenwel spoorwegvoertuigen per veerboot worden vervoerd, zijn de bepalingen betreffende de aansprakelijkheid in geval van dood en letsel van reizigers van toepassing op de in artikel 26, lid 1, en artikel 33, lid 1, bedoelde schade veroorzaakt door een ongeval in het kader van de spoorwegexploitatie dat de reiziger is overkomen tijdens zijn verblijf in die voertuigen of bij het in- of uitstappen.
3. Wanneer de uitoefening van het spoorwegbedrijf ten gevolge van buitengewone omstandigheden tijdelijk wordt onderbroken en de reizigers met een ander vervoermiddel worden vervoerd, is de vervoerder krachtens deze Uniforme Regelen aansprakelijk.

Hoofdstuk II

Aansprakelijkheid in geval van niet-nakoming van de dienstregeling

Artikel 32

Aansprakelijkheid in geval van uitvallen, vertraging van een trein of gemiste aansluiting

1. De vervoerder is jegens de reiziger aansprakelijk voor schade die het gevolg is van het feit dat door het uitvallen, door de vertraging van een trein of door het missen van een aansluiting de reis niet op dezelfde dag kan worden voortgezet, of dat de voortzetting hiervan als gevolg van de gegeven omstandigheden niet in redelijkheid kan worden verlangd. De schadevergoeding omvat de redelijke kosten voor overnachting en voor het waarschuwen van personen die de reiziger verwachten.
2. De vervoerder is van deze aansprakelijkheid ontheven, wanneer het uitvallen, de vertraging of het missen van een aansluiting te wijten is aan een van de volgende oorzaken:
 - a) omstandigheden buiten de uitoefening van het spoorwegbedrijf, die de vervoerder ondanks de zorgvuldigheid vereist in de omstandigheden van het geval niet kon vermijden en waarvan hij de gevolgen niet kon verhinderen;
 - b) schuld van de reiziger; of
 - c) het gedrag van een derde, dat de vervoerder, ondanks de zorgvuldigheid vereist in de omstandigheden van het geval, niet kon vermijden en waarvan hij de gevolgen niet kon verhinderen; een andere onderneming die dezelfde spoorweginfrastructuur gebruikt, wordt niet aangemerkt als een derde; het recht van regres wordt niet aangetast.
3. Het nationale recht bepaalt of en in welke mate de vervoerder andere dan de in lid 1 bedoelde schade moet vergoeden. Deze bepaling laat artikel 44 onverlet.

Hoofdstuk III

Aansprakelijkheid voor handbagage, dieren, ingeschreven bagage en voertuigen

AFDELING 1

Handbagage en dieren

Artikel 33

Aansprakelijkheid

1. In geval van dood en letsel van reizigers is de vervoerder bovendien aansprakelijk voor de schade ten gevolge van het gehele of gedeeltelijke verlies of van beschadiging van voorwerpen die de reiziger bij zich droeg of als handbagage bij zich had; dit geldt eveneens voor de dieren die de reiziger meegenomen had. Artikel 26 is van overeenkomstige toepassing.
2. Overigens is de vervoerder slechts aansprakelijk voor schade ten gevolge van het gehele of gedeeltelijke verlies van voorwerpen, handbagage of dieren, waarover de reiziger overeenkomstig artikel 15 verplicht is toezicht uit te oefenen, indien deze schade wordt veroorzaakt door schuld van de vervoerder. De overige artikelen van titel IV, met uitzondering van artikel 51, en titel VI zijn in dit geval niet van toepassing.

Artikel 34

Beperking van schadevergoeding in geval van verlies of beschadiging van voorwerpen

Wanneer de vervoerder krachtens artikel 33, lid 1, aansprakelijk is, moet hij de schade vergoeden tot ten hoogste 1 400 rekeneenheden per reiziger.

Artikel 35

Ontheffing van aansprakelijkheid

De vervoerder is jegens de reiziger niet aansprakelijk voor schade ten gevolge van het feit dat de reiziger de voorschriften van de douane of van andere overheidsinstanties niet heeft nageleefd.

AFDELING 2

Bagage

Artikel 36

Aansprakelijkheidsgronden

1. De vervoerder is aansprakelijk voor de schade ten gevolge van geheel of gedeeltelijk verlies of beschadiging van de bagage vanaf de aanneming ten vervoer tot aan de aflevering, alsmede ten gevolge van de vertraging in de aflevering.
2. De vervoerder is van deze aansprakelijkheid ontheven voor zover het verlies, de beschadiging of de vertraging in de aflevering is veroorzaakt door schuld van de reiziger, door een opdracht van de reiziger die niet het gevolg is van de schuld van de vervoerder, door eigen gebrek van de bagage of door omstandigheden die de vervoerder niet kon vermijden en waarvan hij de gevolgen niet kon verhinderen.
3. De vervoerder is van deze aansprakelijkheid ontheven, voor zover het verlies of de beschadiging een gevolg is van de bijzondere risico's, verbonden aan een of meer van de volgende feiten:
 - a) het ontbreken of de gebrekkigheid van de verpakking;
 - b) de bijzondere aard van de bagage;
 - c) de inschrijving van voorwerpen als bagage, die van het vervoer zijn uitgesloten.

Artikel 37

Bewijslast

1. Het bewijs dat het verlies, de beschadiging of de vertraging in de aflevering door een van de in artikel 36, lid 2, genoemde feiten is veroorzaakt, moet worden geleverd door de vervoerder.

2. Wanneer de vervoerder bewijst dat het verlies of de beschadiging, gelet op de omstandigheden van het geval, kan zijn ontstaan uit een of meer van de in artikel 36, lid 3, genoemde bijzondere risico's, wordt vermoed dat het verlies of de beschadiging daardoor is veroorzaakt. De rechthebbende heeft evenwel het recht te bewijzen dat de schade geheel of gedeeltelijk niet door een van deze risico's is veroorzaakt.

Artikel 38

Opvolgende vervoerders

Wanneer een vervoer dat het onderwerp vormt van één en dezelfde vervoersovereenkomst, door meer opvolgende vervoerders wordt verricht, treedt iedere vervoerder door het overnemen van de bagage met het bagagebewijs of door het overnemen van het voertuig met het vervoersbewijs, met betrekking tot het vervoer van de bagage of van de voertuigen, toe tot de vervoersovereenkomst overeenkomstig de bepalingen van het bagagebewijs of het vervoersbewijs en neemt hij de daaruit voortvloeiende verplichtingen op zich. In dit geval is iedere vervoerder aansprakelijk voor de uitvoering van het vervoer op het gehele vervoerstraject tot aan de aflevering.

Artikel 39

Ondervervoerder

1. Wanneer de vervoerder de uitvoering van het vervoer geheel of gedeeltelijk heeft toevertrouwd aan een ondervervoerder, al dan niet op grond van een aan hem in de vervoersovereenkomst toegekende bevoegdheid, blijft de vervoerder niettemin aansprakelijk voor het volledige vervoer.
2. Alle bepalingen van deze Uniforme Regelen die betrekking hebben op de aansprakelijkheid van de vervoerder zijn ook van toepassing op de aansprakelijkheid van de ondervervoerder met betrekking tot het door hem verrichte vervoer. Wanneer een vordering wordt ingesteld tegen zijn ondergeschikten en andere personen van wier diensten de ondervervoerder gebruikmaakt bij de uitvoering van het vervoer, zijn artikel 48 en artikel 52 van toepassing.
3. Een bijzondere overeenkomst waarin de vervoerder verplichtingen op zich neemt die niet op hem rusten krachtens deze Uniforme Regelen of waarin hij afziet van rechten die hem ingevolge deze Uniforme Regelen zijn toegekend, is niet bindend voor de ondervervoerder die hiermee niet uitdrukkelijk en schriftelijk heeft ingestemd. Ongeacht of de ondervervoerder deze overeenkomst al dan niet heeft aanvaard, blijft de vervoerder niettemin gebonden aan de uit deze bijzondere overeenkomst voortvloeiende verplichtingen of afstand van rechten.

4. Wanneer en voor zover de vervoerder en de ondervervoerder aansprakelijk zijn, zijn zij hoofdelijk aansprakelijk.
5. Het totale bedrag van de schadevergoeding verschuldigd door de vervoerder, de ondervervoerder alsmede door hun ondergeschikten en andere personen van wier diensten zij gebruikmaken bij de uitvoering van het vervoer is niet hoger dan de in de deze Uniforme Regelen voorgeschreven maximumbedragen.
6. Dit artikel doet geen afbreuk aan de mogelijke regresrechten tussen de vervoerder en de ondervervoerder.

Artikel 40

Vermoeden van verlies

1. De rechthebbende kan zonder nader bewijs een collo als verloren beschouwen, wanneer het niet binnen 14 dagen na het overeenkomstig artikel 22, lid 3, gedane verzoek tot aflevering aan hem is afgeleverd of te zijner beschikking is gesteld.
2. Indien een als verloren beschouwd collo binnen een jaar na het verzoek tot aflevering wordt teruggevonden, moet de vervoerder daarvan kennis geven aan de rechthebbende, wanneer zijn adres bekend is of kan worden achterhaald.
3. Binnen dertig dagen na ontvangst van de in lid 2 bedoelde kennisgeving kan de rechthebbende verzoeken dat het collo aan hem wordt afgeleverd. In dit geval moet hij de kosten voor het vervoer van het collo van de plaats van verzending tot de plaats van aflevering betalen en de ontvangen schadevergoeding terugbetalen, onder aftrek, in voorkomend geval, van de kosten die in deze schadevergoeding begrepen zouden zijn geweest. Hij behoudt niettemin zijn in artikel 43 bedoelde rechten op schadevergoeding voor vertraging bij de aflevering.
4. Indien het teruggevonden collo niet binnen de in lid 3 bedoelde termijn is opgeëist of indien het collo meer dan een jaar na het verzoek tot aflevering wordt teruggevonden, beschikt de vervoerder daarover overeenkomstig de wetten en voorschriften die gelden op de plaats waar het collo zich bevindt.

Artikel 41

Schadevergoeding in geval van verlies

1. In geval van geheel of gedeeltelijk verlies van bagage moet de vervoerder, met uitsluiting van elke andere schadevergoeding, betalen:
 - a) indien de omvang van de schade is bewezen, een aan dit bedrag gelijke schadevergoeding, die echter niet meer kan bedragen dan 80 rekeneenheden per ontbrekend kilogram brutomassa of 1 200 rekeneenheden per collo;
 - b) indien de omvang van de schade niet is bewezen, een vaste schadevergoeding van 20 rekeneenheden per ontbrekend kilogram brutomassa of 300 rekeneenheden per collo.

De wijze van vergoeding, per ontbrekend kilogram of per collo, wordt in de algemene vervoersvoorwaarden geregeld.

2. De vervoerder moet bovendien de vervoersprijzen van de bagage en de overige ter zake van het vervoer van het verloren collo betaalde bedragen, alsook de reeds betaalde douanerechten en accijnzen terugbetalen.

Artikel 42

Schadevergoeding in geval van beschadiging

1. In geval van beschadiging van bagage moet de vervoerder, met uitsluiting van elke andere schadevergoeding, een schadevergoeding betalen gelijk aan de waardevermindering van de bagage.
2. De schadevergoeding bedraagt niet meer dan:
 - a) indien de gehele bagage door de beschadiging in waarde is verminderd, het in geval van geheel verlies te betalen bedrag;
 - b) indien slechts een gedeelte van de bagage door de beschadiging in waarde is verminderd, het in geval van verlies van het in waarde verminderde gedeelte te betalen bedrag.

Artikel 43

Schadevergoeding in geval van vertraging in de aflevering

1. In geval van vertraging in de aflevering van de bagage moet de vervoerder voor elk ondeelbaar tijdvak van 24 uur te rekenen vanaf het verzoek tot aflevering, doch met een maximum van 14 dagen, betalen:
 - a) indien de rechthebbende bewijst dat daardoor een schade, met inbegrip van een beschadiging, is ontstaan, een aan de omvang van de schade gelijke schadevergoeding tot ten hoogste 0,80 rekeneenheid per kilogram brutomassa of 14 rekeneenheden per collo van de met vertraging afgeleverde bagage;
 - b) indien de rechthebbende niet bewijst dat daardoor een schade is ontstaan, een vaste schadevergoeding van 0,14 rekeneenheid per kilogram brutomassa of 2,80 rekeneenheden per collo van de met vertraging afgeleverde bagage.

De wijze van vergoeding, per kilogram of per collo, wordt in de algemene vervoersvoorwaarden geregeld.

2. In geval van geheel verlies van de bagage komt de in lid 1 bedoelde schadevergoeding niet bovenop die bedoeld in artikel 41.
3. In geval van gedeeltelijk verlies van de bagage wordt de in lid 1 bedoelde schadevergoeding voor het niet verloren gedeelte betaald.
4. In geval van beschadiging van de bagage die niet het gevolg is van de vertraging in de aflevering, komt, in voorkomend geval, de in lid 1 bedoelde schadevergoeding bovenop die bedoeld in artikel 42.
5. In geen geval kan de som van de in lid 1 bedoelde schadevergoeding en die van de artikel 41 en artikel 42 hoger zijn dan de schadevergoeding die verschuldigd is in geval van geheel verlies van de bagage.

AFDELING 3

Voertuigen

Artikel 44

Schadevergoeding in geval van vertraging

1. In geval van aan de vervoerder te wijten vertraging bij het laden of in geval van vertraging bij de aflevering van een voertuig moet de vervoerder, wanneer de rechthebbende bewijst dat daardoor een schade is ontstaan, een schadevergoeding betalen die niet meer kan bedragen dan de vervoerprijs van het voertuig.
2. Indien de rechthebbende, in geval van aan de vervoerder te wijten vertraging bij het laden, afziet van uitvoering van de vervoersovereenkomst wordt de vervoerprijs aan hem terugbetaald. Bovendien kan hij, wanneer hij bewijst dat door deze vertraging schade is ontstaan, een schadevergoeding eisen die niet meer kan bedragen dan de vervoerprijs.

Artikel 45

Schadevergoeding in geval van verlies

Bij geheel of gedeeltelijk verlies van een voertuig wordt de aan de rechthebbende voor de bewezen schade te betalen schadevergoeding berekend volgens de gebruikelijke waarde van het voertuig. Deze vergoeding kan niet meer dan 8 000 rekeneenheden bedragen. Een al dan niet beladen aanhangwagen wordt als een afzonderlijk voertuig beschouwd.

Artikel 46

Aansprakelijkheid met betrekking tot andere voorwerpen

1. Met betrekking tot voorwerpen achtergelaten in het voertuig of in stevig aan het voertuig bevestigde houders (bijvoorbeeld dakkoffers voor bagage of ski's) is de vervoerder slechts aansprakelijk voor door zijn schuld veroorzaakte schade. De totale schadevergoeding bedraagt niet meer dan 1 400 rekeneenheden.

2. Met betrekking tot aan de buitenkant van het voertuig bevestigde voorwerpen, met inbegrip van de in lid 1 bedoelde houders, is de vervoerder slechts aansprakelijk indien is bewezen dat het verlies of de schade is ontstaan door een handeling of nalaten van de vervoerder geschied hetzij met het opzet die schade te veroorzaken, hetzij roekeloos en met de wetenschap dat die schade er waarschijnlijk uit zal voortvloeien.

Artikel 47

Toepasselijk recht

Behoudens de bepalingen van deze afdeling zijn de bepalingen van afdeling 2 met betrekking tot de aansprakelijkheid voor bagage van toepassing op voertuigen.

Hoofdstuk IV

Gemeenschappelijke bepalingen

Artikel 48

Verlies van het recht om beperkingen van aansprakelijkheid in te roepen

De in deze Uniforme Regelen bedoelde beperkingen van aansprakelijkheid alsook de bepalingen van het nationale recht die de vergoedingen tot een bepaald bedrag beperken, zijn niet van toepassing, indien is bewezen dat de schade is ontstaan uit een handeling of nalaten van de vervoerder geschied hetzij met het opzet die schade te veroorzaken, hetzij roekeloos en met de wetenschap dat die schade er waarschijnlijk uit zal voortvloeien.

Artikel 49

Omrekening en rente

1. Wanneer voor de berekening van de schadevergoeding omrekening van bedragen uitgedrukt in buitenlandse munteenheden vereist is, vindt omrekening plaats volgens de koers die geldt op de dag en de plaats van betaling van de schadevergoeding.

2. De rechthebbende kan een rente ten bedrage van vijf procent per jaar over de schadevergoeding verlangen, vanaf de dag van het indienen van de in artikel 55 bedoelde vordering buiten rechte of, bij gebreke daarvan, vanaf de dag van het instellen van de rechtsvordering.
3. Voor de krachtens de artikel 27 en artikel 28 verschuldigde schadevergoeding loopt de rente evenwel vanaf de dag, waarop de voor de vaststelling van het vergoedingsbedrag bepalende feiten zijn voorgevallen, indien deze dag later valt dan die van het indienen van de vordering buiten rechte of van het instellen van de rechtsvordering.
4. Met betrekking tot bagage is de rente slechts verschuldigd, indien de schadevergoeding meer bedraagt dan 16 rekeneenheden per bagagebewijs.
5. Met betrekking tot bagage loopt de rente niet, indien de rechthebbende niet binnen een hem gestelde redelijke termijn de voor de definitieve regeling van de vordering nodige bewijsstukken aan de vervoerder overlegt, tussen de afloop van deze termijn en de daadwerkelijke overlegging van de stukken.

Artikel 50

Aansprakelijkheid in geval van een kernongeval

De vervoerder is ontheven van de krachtens deze Uniforme Regelen op hem rustende aansprakelijkheid, wanneer de schade is veroorzaakt door een kernongeval en wanneer de exploitant van een kerninstallatie of een voor hem in de plaats tredende persoon voor die schade aansprakelijk is krachtens de wetten en voorschriften van een staat die de aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie regelen.

Artikel 51

Personen voor wie de vervoerder aansprakelijk is

De vervoerder is aansprakelijk voor zijn ondergeschikten en voor andere personen van wier diensten hij gebruik maakt bij de uitvoering van het vervoer, wanneer deze ondergeschikten of andere personen handelen in de uitoefening van hun werkzaamheden. De beheerders van de spoorweginfrastructuur waarop het vervoer wordt verricht, worden beschouwd als personen van wier diensten de vervoerder gebruik maakt bij de uitvoering van het vervoer.

Artikel 52

Andere vorderingen

1. In alle gevallen waar deze Uniforme Regelen van toepassing zijn, kan tegen de vervoerder slechts een vordering wegens aansprakelijkheid, ongeacht de rechtsgrond, worden ingesteld onder de voorwaarden en beperkingen van deze Uniforme Regelen.
2. Hetzelfde geldt voor een vordering ingesteld tegen de ondergeschikten en de andere personen voor wie de vervoerder krachtens artikel 51 aansprakelijk is.

TITEL V

AANSPRAKELIJKHEID VAN DE REIZIGER

Artikel 53

Bijzondere aansprakelijkheidsgronden

De reiziger is jegens de vervoerder aansprakelijk voor alle schade:

- a) die het gevolg is van het niet-nakomen van zijn verplichtingen krachtens
 - 1. de artikelen 10, 14 en 20,
 - 2. de bijzondere bepalingen voor het vervoer van voertuigen in de algemene vervoersvoorwaarden, of
 - 3. het Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van gevaarlijke goederen (RID), of

- b) veroorzaakt door voorwerpen of dieren die hij meeneemt,

tenzij hij bewijst dat de schade een gevolg is van omstandigheden die hij, ondanks de zorgvuldigheid vereist in de omstandigheden van het geval, niet kon vermijden en waarvan hij de gevolgen niet kon verhinderen. Deze bepaling laat de aansprakelijkheid die op de vervoerder kan rusten krachtens artikel 26 en artikel 33, lid 1, onverlet.

TITEL VI
UITOEFENING VAN RECHTEN

Artikel 54

Vaststelling van gedeeltelijk verlies of beschadiging

1. Wanneer een gedeeltelijk verlies of een beschadiging van een voorwerp dat onder de hoede van de vervoerder wordt vervoerd (bagage, voertuigen), door de vervoerder wordt ontdekt of vermoed of door de rechthebbende wordt beweerd, moet de vervoerder onverwijld en zo mogelijk in aanwezigheid van de rechthebbende een proces-verbaal opmaken dat naargelang de aard van de schade, de toestand van het voorwerp en zo mogelijk de omvang, de oorzaak en het tijdstip van ontstaan van de schade vermeldt.
2. Een afschrift van dit proces-verbaal moet kosteloos aan de rechthebbende worden verstrekt.
3. Wanneer de rechthebbende niet met de vermeldingen in het proces-verbaal instemt, kan hij verlangen dat de toestand van de bagage of van het voertuig alsmede de oorzaak en het bedrag van de schade worden vastgesteld door een door de partijen bij de vervoersovereenkomst of door de rechter benoemde deskundige. De procedure is onderworpen aan de wetten en voorschriften van de staat waar de vaststelling geschiedt.

Artikel 55

Vorderingen buiten rechte

1. Vorderingen buiten rechte met betrekking tot de aansprakelijkheid van de vervoerder in geval van dood en letsel van reizigers moeten schriftelijk worden ingediend bij de vervoerder tegen wie de rechtsovereenkomst kan worden ingesteld. Wanneer het een vervoer betreft dat het onderwerp vormt van een en dezelfde overeenkomst en dat wordt verricht door opvolgende vervoerders kunnen de vorderingen buiten rechte worden ingediend zowel bij de eerste als bij de laatste vervoerder alsook bij de vervoerder die zijn hoofdzetel of bijkantoor of vestiging waar de vervoersovereenkomst werd gesloten, heeft in de staat waarin de reiziger zijn woonplaats of gewone verblijfplaats heeft.
2. Andere vorderingen buiten rechte met betrekking tot de vervoersovereenkomst moeten schriftelijk bij de in artikel 56, lid 2 en lid 3, bedoelde vervoerder worden ingediend.

3. De stukken die de rechthebbende bij zijn vordering buiten rechte wil voegen, moeten worden overgelegd in origineel of, in voorkomend geval op verzoek van de vervoerder, in een naar behoren gewaarmerkt afschrift. Bij de regeling van de vordering buiten rechte kan de vervoerder de teruggave van het vervoersbewijs, het bagagebewijs en het vervoersbewijs van het voertuig verlangen.

Artikel 56

Vervoerders die in rechte kunnen worden aangesproken

1. De op de aansprakelijkheid van de vervoerder in geval van dood en letsel van reizigers gegronde rechtsvordering kan slechts worden ingesteld tegen een krachtens artikel 26, lid 5, aansprakelijke vervoerder.
2. Behoudens lid 4 kunnen andere op de vervoersovereenkomst gegronde rechtsvorderingen van reizigers uitsluitend worden ingesteld tegen de eerste of laatste vervoerder of tegen de vervoerder die dat deel van het vervoer verrichtte gedurende welke het feit dat tot de rechtsvordering heeft geleid, zich heeft voorgedaan.
3. Wanneer in geval het vervoer wordt verricht door opvolgende vervoerders, de vervoerder die de bagage of het voertuig moet afleveren met zijn instemming is ingeschreven op het bagagebewijs of het vervoersbewijs, kan overeenkomstig lid 2 de rechtsvordering tegen hem worden ingesteld, zelfs als hij de bagage of het voertuig niet heeft ontvangen.
4. De rechtsvordering tot terugbetaling van een krachtens de vervoersovereenkomst betaald bedrag kan worden ingesteld tegen de vervoerder die dit bedrag heeft geïnd of tegen degene ten voordele van wie dit bedrag is geïnd.
5. De rechtsvordering kan tegen een andere dan de in lid 2 en lid 4 bedoelde vervoerders worden ingesteld als tegeneis of als verweer in een geding over een op dezelfde vervoersovereenkomst gegronde vordering.
6. Voor zover deze Uniforme Regelen van toepassing zijn op de ondervervoerder, kan tegen hem eveneens een rechtsvordering worden ingesteld.
7. Indien de eiser de keuze heeft tussen meer vervoerders, vervalt zijn keuzerecht zodra de rechtsvordering tegen een van hen is ingesteld; dit geldt eveneens indien de eiser de keuze heeft tussen een of meer vervoerders en een ondervervoerder.

Artikel 58

Verval van de vordering in geval van dood en letsel

1. Elke vordering van de rechthebbende, gegrond op de aansprakelijkheid van de vervoerder in geval van dood of letsel van reizigers, vervalt indien hij niet binnen twaalf maanden, te rekenen vanaf het ogenblik dat hij kennis heeft van de schade, het aan de reiziger overkomen ongeval heeft meegedeeld aan een van de vervoerders, bij wie een vordering buiten rechte kan worden ingesteld volgens artikel 55, lid 1. Wanneer de rechthebbende het ongeval mondeling heeft meegedeeld aan de vervoerder, moet deze aan hem een bevestiging van de mondelinge kennisgeving afgeven.
2. De vordering vervalt evenwel niet, indien
 - a) de rechthebbende binnen de in lid 1 bedoelde termijn een vordering buiten rechte bij een van de in artikel 55, lid 1, bedoelde vervoerders heeft ingediend;
 - b) de aansprakelijke vervoerder binnen de in lid 1 bedoelde termijn op een andere wijze kennis heeft gekregen van het aan de reiziger overkomen ongeval;
 - c) van het ongeval niet of te laat kennis is gegeven ten gevolge van aan de rechthebbende niet toe te rekenen omstandigheden;
 - d) de rechthebbende bewijst dat het ongeval is veroorzaakt door de schuld van de vervoerder.

Artikel 59

Verval van de vordering uit bagagevervoer

1. Door de inontvangstneming van de bagage door de rechthebbende vervalt elke vordering uit de vervoersovereenkomst tegen de vervoerder in geval van gedeeltelijk verlies, beschadiging of vertraging in de aflevering.

2. De vordering vervalt evenwel niet:

- a) in geval van gedeeltelijk verlies of beschadiging, indien
 - 1. het verlies of de beschadiging overeenkomstig artikel 54 is vastgesteld vóór de inontvangstneming van de bagage door de rechthebbende,
 - 2. de vaststelling, die overeenkomstig artikel 54 had moeten geschieden, slechts door de schuld van de vervoerder achterwege is gebleven;
- b) in geval van uiterlijk niet waarneembare schade, die is vastgesteld na de inontvangstneming van de bagage door de rechthebbende, indien deze
 - 1. de vaststelling overeenkomstig artikel 54 onmiddellijk na de ontdekking van de schade en uiterlijk binnen drie dagen na de inontvangstneming van de bagage verlangt, en
 - 2. bovendien bewijst, dat de schade tussen de aanneming ten vervoer door de vervoerder en de aflevering is ontstaan;
- c) in geval van vertraging in de aflevering, indien de rechthebbende zijn rechten binnen eenentwintig dagen bij een van de in artikel 56, lid 3, bedoelde vervoerders heeft doen gelden;
- d) indien de rechthebbende bewijst dat de schade het gevolg is van de schuld van de vervoerder.

Artikel 60

Verjaring

- 1. De op de aansprakelijkheid van de vervoerder in geval van dood en letsel van reizigers gegronde rechtsvorderingen tot schadevergoeding verjaren:
 - a) voor de reiziger, door verloop van drie jaar te rekenen van de dag na het ongeval;
 - b) voor de andere rechthebbenden, door verloop van drie jaar te rekenen van de dag na het overlijden van de reiziger, doch van ten hoogste vijf jaar te rekenen van de dag na het ongeval.

2. De andere rechtsvorderingen uit de vervoersovereenkomst verjaren door verloop van één jaar. De verjaringstermijn bedraagt evenwel twee jaar indien de rechtsvordering gegrond is op een schade ontstaan uit een handeling of nalaten geschied hetzij met het opzet die schade te veroorzaken, hetzij roekeloos en met de wetenschap dat die schade er waarschijnlijk uit zal voortvloeien.
3. De in lid 2 bedoelde verjaring neemt een aanvang bij rechtsvorderingen:
 - a) tot schadevergoeding wegens geheel verlies: op de veertiende dag na afloop van de in artikel 22, lid 3, bedoelde termijn;
 - b) tot schadevergoeding wegens gedeeltelijk verlies, beschadiging of vertraging in de aflevering: op de dag van de aflevering;
 - c) in alle overige gevallen betreffende het reizigersvervoer: op de dag van het verstrijken van de geldigheid van het vervoersbewijs.

De als begin van de verjaringstermijn vermelde dag is nimmer in deze termijn begrepen.

4. [...]
5. [...]
6. Overigens geldt voor de schorsing en de stuiting van de verjaring het nationale recht.

TITEL VII

ONDERLINGE BETREKKINGEN TUSSEN DE VERVOERDERS

Artikel 61

Verdeling van de vervoersprijs

1. Elke vervoerder moet aan de betrokken vervoerders het hun toekomende aandeel betalen van een vervoersprijs, die hij heeft geïnd of had moet innen. De wijze van betaling wordt in een overeenkomst tussen de vervoerders vastgelegd.
2. Artikel 6, lid 3, artikel 16, lid 3; en artikel 25 zijn eveneens van toepassing op de betrekkingen tussen opvolgende vervoerders.

Artikel 62

Recht van regres

1. De vervoerder die krachtens deze Uniforme Regelen een schadevergoeding heeft betaald, heeft recht van regres jegens de bij het vervoer betrokken vervoerders overeenkomstig de volgende bepalingen:
 - a) de vervoerder die de schade heeft veroorzaakt, is daarvoor alleen aansprakelijk;
 - b) wanneer de schade is veroorzaakt door meer vervoerders, is elk van hen aansprakelijk voor de door hem veroorzaakte schade; is deze toedeling niet mogelijk, dan wordt de schadevergoeding onder hen volgens c) verdeeld;
 - c) indien niet kan worden bewezen welke vervoerder de schade heeft veroorzaakt, wordt de schadevergoeding onder alle bij het vervoer betrokken vervoerders verdeeld, met uitsluiting van hen die bewijzen, dat de schade niet door hen is veroorzaakt; de verdeling geschiedt naar evenredigheid van het aandeel in de vervoersprijs dat aan elke vervoerder toekomt.
2. In geval van onvermogen om te betalen van een van de vervoerders wordt het te zijnen laste komende en door hem niet betaalde aandeel onder de andere bij het vervoer betrokken vervoerders verdeeld naar evenredigheid van het aandeel in de vervoersprijs dat aan elk van hen toekomt.

Artikel 63

Regresprocedure

1. De gegrondheid van de betaling verricht door de vervoerder die krachtens artikel 62 het regres uitoefent, kan niet betwist worden door de vervoerder tegen wie het bedoeld regres wordt uitgeoefend, wanneer de schadevergoeding door de rechter is vastgesteld en wanneer deze laatstgenoemde vervoerder, naar behoren gedagvaard, de mogelijkheid is geboden tot tussenkomst in het geding. De rechter bij wie de hoofdvordering aanhangig is, stelt de termijnen voor de betekening van de dagvaarding en voor de tussenkomst vast.
2. De vervoerder die het regres uitoefent, moet zijn vordering instellen in één en hetzelfde geding tegen alle vervoerders met wie hij geen schikking heeft getroffen, op straffe van verlies van regres jegens de niet gedagvaarde vervoerders.
3. De rechter beslist in één uitspraak over alle bij hem aanhangige regresvorderingen.
4. De vervoerder die zijn recht van regres wil uitoefenen, kan zijn vordering aanhangig maken bij de rechters van de staat op het grondgebied waarvan een van de bij het vervoer betrokken vervoerders zijn hoofdzetel of bijkantoor of vestiging waar de vervoersovereenkomst is gesloten, heeft.
5. Wanneer de rechtsvordering tegen meer vervoerders moet worden ingesteld, kan de vervoerder die zijn regres uitoefent, kiezen tussen de volgens lid 4 bevoegde rechterlijke instanties waarvoor hij zijn regresvordering aanhangig zal maken.
6. Regresvorderingen kunnen niet aanhangig worden gemaakt door het instellen van een rechtsvordering in het geding dat de rechthebbende heeft ingesteld om schadevergoeding te verlangen op grond van de vervoersovereenkomst.

Artikel 64

Overeenkomsten betreffende regres

De vervoerders kunnen onderling overeenkomsten sluiten die afwijken van artikel 61 en artikel 62.

BIJLAGE II

DOOR SPOORWEGONDERNEMINGEN EN VERKOPERS VAN VERVOERSBEWIJZEN TE VERSTREKKEN MINIMUMINFORMATIE

Deel I: Informatie vóór de reis

- Algemene voorwaarden die op de overeenkomst van toepassing zijn
- Tijdschema's en voorwaarden betreffende de snelste reisweg
- Tijdschema's en voorwaarden betreffende de laagste tarieven
- Toegankelijkheid, toegangsvoorwaarden en beschikbaarheid aan boord van faciliteiten voor personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit, overeenkomstig de in Richtlijn (EU) 2019/882 en Verordeningen (EU) nr. 454/2011 en (EU) nr. 1300/2014 van de Commissie vastgestelde eisen inzake toegankelijkheid
- **Beschikbaarheid en** toegangsvoorwaarden betreffende fietsen
- Beschikbaarheid van zitplaatsen in [...] eerste en tweede klas en couchettes en slaapwagens
- Activiteiten die de diensten kunnen verstoren of vertragen
- Beschikbaarheid van diensten aan boord, **met inbegrip van de beschikbaarheid van personeel om reizigers bij te staan**
- **Informatie vóór de aankoop, over de vraag of het vervoersbewijs of de vervoersbewijzen een rechtstreeks vervoersbewijs zijn**
- Procedures voor terugvordering bij verlies van bagage
- Procedure voor de indiening van klachten

Deel II: Informatie tijdens de reis

- Diensten aan boord
- Volgend station
- Vertragingen
- Belangrijkste aansluitende diensten
- Beveiligings- en veiligheidskwesties

BIJLAGE III

MINIMUMKWALITEITSNORMEN VOOR DIENSTVERLENING

Informatie en vervoersbewijzen

Stiptheid van diensten en algemene beginselen om te reageren op dienstverstoringen

Uitvallen van diensten

Netheid van rollend materieel en netheid van stationsfaciliteiten (luchtkwaliteit- en temperatuurregeling in rijtuigen, hygiëne van sanitaire voorzieningen, enz.)

Klantentevredenheidsonderzoek

Klachtenafhandeling, terugbetalingen en schadevergoeding wegens niet voldoen aan de dienstkwaliteitsnormen

Bijstand aan personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit.

[...]

[...]

[...]

BIJLAGE IV

[...]

[...]

BIJLAGE V

CONCORDANTIETABEL

Verordening (EG) nr. 1371/2007	Deze verordening
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 1, punt a)	Artikel 1, punt a)
Artikel 1, punt b)	Artikel 1, punt b)
----	Artikel 1, punt c)
Artikel 1, punt c)	Artikel 1, punt d)
----	Artikel 1, punt e)
Artikel 1, punt d)	Artikel 1, punt f)
Artikel 1, punt e)	Artikel 1, punt g)
----	Artikel 1, punt h)
Artikel 1, punt f)	Artikel 1, punt i)
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 2, lid 1	Artikel 2, lid 1
Artikel 2, lid 2	----
Artikel 2, lid 3	----
Artikel 2, lid 4	----

Artikel 2, lid 5	----
Artikel 2, lid 6	----
Artikel 2, lid 7	----
----	Artikel 2, lid 2
----	Artikel 2, lid 3
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 3, punt 1	Artikel 3, punt 1
Artikel 3, punt 2 en punt 3	----
Artikel 3, punt 4	Artikel 3, punt 2
Artikel 3, punt 5	Artikel 3, punt 3
Artikel 3, punt 6	Artikel 3, punt 4
Artikel 3, punt 7	Artikel 3, punt 5
Artikel 3, punt 8	Artikel 3, punt 6
Artikel 3, punt 9	Artikel 3, punt 7
Artikel 3, punt 10	Artikel 3, punt 8
----	Artikel 3, punt 9
----	Artikel 3, punt 10
Artikel 3, punt 11	Artikel 3, punt 11
----	Artikel 3, punt 12

Artikel 3, punt 12	Artikel 3, punt 13
Artikel 3, punt 13	Artikel 3, punt 14
Artikel 3, punt 14	----
Artikel 3, punt 15	Artikel 3, punt 16
Artikel 3, punt 16	Artikel 3, punt 17
Artikel 3, punt 17	Artikel 3, punt 18
----	Artikel 3, punt 19
Artikel 4	Artikel 4
----	Artikel 5
Artikel 5	Artikel 6
Artikel 6	Artikel 7
Artikel 7	Artikel 8
Artikel 8	Artikel 9
----	Artikel 9, lid 4
Artikel 9	Artikel 10
Artikel 9, punt 3	----
----	Artikel 10, lid 5 en lid 6
Artikel 10	----
Artikel 11	Artikel 11

Artikel 12	Artikel 12
Artikel 12, lid 2	----
Artikel 13	Artikel 13
Artikel 14	Artikel 14
Artikel 15	Artikel 15
Artikel 16	Artikel 16
----	Artikel 16, lid 2 en lid 3
Artikel 17	Artikel 17
----	Artikel 17, lid 8
Artikel 18	Artikel 18
----	Artikel 18, lid 6
----	Artikel 19
Artikel 19	Artikel 20
Artikel 20	Artikel 21
Artikel 21, lid 1	----
Artikel 21, lid 2	Artikel 22, lid 2, en artikel 23, lid 2
Artikel 22	Artikel 22
Artikel 22, lid 2	----
----	Artikel 22, lid 4

Artikel 23

Artikel 24

Artikel 25

Artikel 26

Artikel 27

Artikel 27, lid 3

Artikel 28

Artikel 29

Artikel 30

Artikel 31

Artikel 32

Artikel 33

Artikel 34

Artikel 23

Artikel 23, lid 4

Artikel 24

Artikel 25, leden 1, 2 en 3

Artikel 26

Artikel 27

Artikel 28

Artikel 28, lid 3

Artikel 28, lid 4

Artikel 29

Artikel 30

Artikel 31

Artikel 32, artikel 33

Artikel 34

Artikel 34, lid 1 en lid 3

Artikel 35

Artikel 36

Artikel 35

Artikel 37

Artikel 36

Artikel 38

Artikel 39

Artikel 37

Artikel 40

Bijlage I

Bijlage I

Bijlage II

Bijlage II

Bijlage III

Bijlage III

Bijlagen IV en V